

unesco

Монголын үндэсний
комисс

МОНГОЛ УЛС БА ЮНЕСКО

2023-2024 ОНЫ ТАЙЛАН

MONGOLIA AND UNESCO

2023-2024 REPORT

АГУУЛГА || CONTENT

7

13

28

22

33

42

Өмнөх үг Foreword	3
Бидний тухай About us	5
Боловсрол Education	7
Байгалийн шинжлэх ухаан Natural Sciences	13
Нийгэм, хүмүүнлэгийн шинжлэх ухаан Social and Human Sciences	22
Соёл Culture	28
Мэдээлэл, харилцаа холбоо Communication and Information	33
Салбар дундын хамтын ажиллагаа Intersectoral Collaboration	42
Монгол Улсаас ЮНЕСКО-д бүртгэгдсэн өвүүд болон газрууд UNESCO Designated heritages and sites in Mongolia	45
Манай хамт олон Meet our team	47

- С.Болдсайхан

ЮНЕСКО-ийн Монголын
үндэсний комиссын
Ерөнхий нарийн
бичгийн дарга

2023-2024 онд боловсрол, байгалийн шинжлэх ухаан, нийгэм, хүмүүнлэгийн шинжлэх ухаан, соёл болон мэдээлэл харилцаа холбооны салбаруудад олон ач холбогдол бүхий шинэ төслүүдийг эхлүүлэн, үйл ажиллагааны хүрээгээ тэлж, олон улсын хэмжээнд үндэсний түүх соёлоо түгээн дэлгэрүүлэх томоохон үйл явдлын эхлэлийг тавьсан талархалтай жил боллоо. Бидний хайрлан хамгаалах ёстой хосгүй үнэ цэнтэй байгалийн болон түүх соёлын өвийг хамгаалах, өвлүүлэн уламжлуулах, мөн ЮНЕСКО-д бүртгэгдсэн өвүүдийн хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулах, таниулан сурталчлах хийгээд шинээр бүртгүүлэх чиглэлд идэвхтэй ажиллаа.

Эрхэм уншигч та бүхэндээ тоймлон дурдваас, ЮНЕСКО-ийн “Дэлхийн дурсамж” хөтөлбөрийн Ази, Номхон далайн бүс нутгийн хорооны ээлжит Ерөнхий чуулганыг Монгол Улсдаа анх удаа амжилттай зохион байгуулж, баримтат өвийн бүс нутгийн жагсаалтад “Халхын долоон хошуу, дөрвөн аймгийн ноёдын гэрийн үеийн бичмэл”, Монгол Улсын анхны марк “Элдэв-Очир” баримтат өвүүдийг тус тус бүртгүүллээ. Мөн бидний нүүдэлчин монголчуудын олон мянганы туршид өвлүүлэн уламжлуулж ирсэн “Монгол нүүдлийн зан үйл” өвийг ЮНЕСКО-ийн Хүн төрөлхтний соёлын биет бус өвийн Төлөөллийн жагсаалтанд бүртгүүллээ. Тус жагсаалтад 2009 онд 12 улсын хамтран бүртгүүлсэн “Наурызын баяр” өвийн жагсаалтад Монгол Улс мөн нэгдэн оров. Ийнхүү 2024 онд Монгол Улсаас ЮНЕСКО-ийн соёлын биет бус өвийн жагсаалтад бүртгүүлсэн өвийн тоо 16 болж нэмэгдлээ. Үүний сацуу, байгалийн өвийг ЮНЕСКО-д бүртгүүлэх, хамгаалалтыг сайжруулах чиглэлд хүчин чармайлт гаргасны үр дүнд Хар ус нуурын байгалийн цогцолборт газар ЮНЕСКО-ийн Шим мандлын нөөц газруудын дэлхийн сүлжээнд бүртгэгдсэн 11 дэх газар болсон юм.

2023-2024 онд салбар дундын хамтын ажиллагаа мөн өргөжин тэллээ. Үүний илрэл нь Монгол Улсад анхны геопарк байгуулах, соёлын болон геологийн өвд түшиглэн тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх чухал ач холбогдол бүхий төслийг хэрэгжүүлж эхэлсэн явдал юм. Түүнчлэн, боловсролын хүртээмж ба чанарыг дээшлүүлэх чиглэлд үр бүтээлтэй ажиллаа. Тухайлбал, зудын эрсдэлтэй нутаг дэвсгэрт амьдардаг сурагчдын боловсролын хоцрогдлын асуудлыг хөндөж, цахимаар суралцах, хичээл хоцрогдол нөхөх боломжоор хангав. Нийгэм, хүмүүнлэгийн шинжлэх ухаан, мэдээлэл харилцаа холбооны салбарт хүүхэд, залуучууд, тусгай хэрэгцээт иргэдийн нийгмийн оролцоог нэмэгдүүлэх, хэвлэлийн эрх чөлөө болон сэтгүүлчдийн аюулгүй байдлыг хамгаалах чиглэлд мөн онцгой анхаарал хандуулж ажилласан ололт амжилтаар дүүрэн жил байлаа.

Бид цаашид үндсэн таван салбаруудад олон талт хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн, тогтвортой хөгжлийн зорилтуудыг амжилттай хэрэгжүүлэхэд хичээнгүйлэн зорьж ажиллах болно. Та бидний хамтын хичээл зүтгэл болон хүчин чармайлт нь манай улсын хөгжилд чухал хувь нэмэр оруулж, ирээдүйн энх тайван сайн сайхан амьдралыг бүрдүүлэх болно гэдэгт итгэлтэй байна.

FOREWORD

The year 2024 has been one of remarkable achievements, driven by key initiatives across our five major sectors: education, natural sciences, social and human sciences, culture, and communication and information. This year, we not only expanded the scope of our activities but also reached a historic milestone in preserving and promoting our cultural heritage. We have remained unwavering in our commitment to safeguarding, conserving, and transmitting Mongolia’s invaluable natural and cultural treasures.

A significant focus has been placed on enhancing and promoting our UNESCO-listed heritage sites, as well as nominating new sites to ensure their protection and global recognition. It is with great pride that we present an overview of these accomplishments to our esteemed readers.

Mongolia had the honor of hosting the UNESCO Memory of the World Regional Committee for the Asia-Pacific (MOWCAP) for the first time in our nation’s history. During this event, we successfully inscribed two invaluable pieces of documentary heritage into UNESCO’s Memory of the World Register: The Family Chart of Hereditary Lords of the Khalkha Mongols, the House of Genghis Khan and Mongolia’s first postage stamps, known as Eldev Ochir.

In December 2024, UNESCO officially added Mongol Nomadic Migration and Its Associated Traditions—a proud cultural heritage passed down through generations of nomadic Mongolians for thousands of years—to the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. Additionally, Mongolia joined the multinational nomination of the Nawrouz/Novruz/Navruz Festival, a heritage initially inscribed in 2009 in collaboration with 12 other countries. With these additions, the number of Mongolia’s entries on UNESCO’s Intangible Cultural Heritage list has increased to 17 as of 2024.

Meanwhile, UNESCO’s Man and the Biosphere (MAB) Programme officially designated Khar Us Nuur National Park as Mongolia’s eleventh Biosphere Reserve, further solidifying our commitment to environmental sustainability.

In the education sector, the Mongolian National Commission for UNESCO has made significant progress in addressing the challenges faced by children living in areas affected by extreme weather conditions, such as dzud (severe winter disasters). Efforts have been focused on closing education gaps and improving access to quality, inclusive learning by offering online education opportunities and proactively preparing for harsh climates.

The period from 2023 to 2024 also saw an expansion in intersectoral cooperation. Among the notable achievements was the launch of a major project to promote sustainable tourism through cultural and geo-heritage initiatives. This initiative aims to establish Mongolia’s first geopark, marking an exciting step forward for the country.

Looking ahead, we remain committed to advancing the United Nations’ Sustainable Development Goals by strengthening multilateral actions across our five key sectors. Through collective efforts and dedicated hard work, we aspire to make meaningful contributions to the development of our nation while laying a strong foundation for a future of peace and prosperity.

-Boldsaikhan Sambuu
Secretary-General of Mongolian National Commission for UNESCO

БИДНИЙ ТУХАЙ

Монгол Улс, ЮНЕСКО-ийн үзэл санаа, уриа дуудлагыг түгээн дэлгэрүүлэх, хэрэгжүүлэхэд үндэсний байгууллагуудыг өргөнөөр оролцуулах, Монгол Улс - ЮНЕСКО хоорондын хамтын ажиллагааг төлөвлөн чиглүүлэх, уялдуулан зохицуулах үүргийг гүйцэтгэх зорилго бүхий ЮНЕСКО-ийн Монголын үндэсний комисс (МҮК)-ыг 1963 оны гуравдугаар сарын 1-ний өдөр ЮНЕСКО-ийн Дүрмийн заалтын VII зүйлд нийцүүлэн Засгийн газар болон холбогдох байгууллагуудын төлөөллийг оролцуулан байгуулж, дүрмийг баталсан байдаг.

ЮНЕСКО-ийн МҮК нь Монгол Улс-ЮНЕСКО-ийн харилцаа, хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх, түүний үзэл санааг дэлгэрүүлэхэд ямагт уриалан санаачлагч, хэрэгжүүлэгч, холбогч, зохицуулагч байж холбогдох асуудлаар Засгийн газартаа зөвлөж, төрийн бодлого чиглэлд ЮНЕСКО-оос дэвшүүлэн тавьж буй дэлхийн нийтлэг зорилтуудыг тусгах талаар өөрийн чиг үүргийг зохих ёсоор гүйцэтгэж ирсэн.

ЮНЕСКО-ийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчмуудын нэг нь улс үндэстнийг том жижиг, нийгмийн байгууллаар нь, хүн ардыг арьс өнгө, хүйс, хэл, шашин шүтлэг, гарал үүслээр нь ялгаварлахгүйгээр бүх нийтэд адил тэгш хандах явдал юм. Монгол Улс гишүүнээр элсэн орсон үеэс ЮНЕСКО манай улсын нийгмийн байгууллын хэв шинжийг үл харгалзан хамтран ажиллаж, орчин цагийн шинжлэх ухааны мэдлэг, эрдэм боловсрол түгээх, үндэсний соёл, урлаг, түүх соёлын өв болон байгаль орчныг хамгаалах, техник, технологийн дэвшилт ололтыг таниулах, хүний үндсэн эрх, эрх чөлөөг хангахыг уриалах зэргээр манай улсын нийгмийн хөгжил, дэвшлийн замд үргэлж дэмжин зоригжуулсаар ирсэн билээ. Мөн Монгол Улс нь гишүүн болсон цагаасаа эхлэн Дүрмийн заалтад нийцүүлэн, хүн төрөлхтний хөгжил дэвшлийн төлөө ЮНЕСКО-оос дэвшүүлж ирсэн үзэл санаа, санал санаачилгыг дэмжин төрийн бодлого чиглэлдээ тусган хэрэгжүүлж ирсэн явдал нь манай улсын нийгмийн хөгжилд тодорхой хувь нэмэр оруулсан юм.

Одоо цаг үед ч мөн адил ЮНЕСКО-ийн МҮК нь ЮНЕСКО-ийн төв болон салбар нэгжүүд, үндэсний комиссууд, байнгын төлөөлөгчийн газрууд, НҮБ-ын агентлагууд, бүс нутгийн болон олон улсын түнш байгууллагуудтай хамтран боловсрол, шинжлэх ухаан, соёл, мэдээлэл харилцаа холбооны салбарт шинэ санаачилгуудыг хэрэгжүүлэн чадавхыг бэхжүүлж, шилдэг туршлагыг нэвтрүүлэх чиглэлд орон нутгийн болон олон улсын түвшинд үйл ажиллагаагаа идэвхтэй үргэлжлүүлсээр байгаа билээ.

ABOUT US

Mongolia, as a Member State of UNESCO, established the Mongolian National Commission for UNESCO (MNCU) and approved its charter in March 1963 in accordance with Article VII of UNESCO's Constitution. The Commission includes representatives from the government and other relevant organizations. Its primary purpose is to actively engage national institutions in promoting and implementing UNESCO's ideals, calls to action, and principles, as well as to plan, direct, and coordinate Mongolia-UNESCO cooperation.

The Mongolian National Commission for UNESCO has consistently played the role of initiator, implementer, connector, and coordinator in fostering Mongolia-UNESCO relations and advancing UNESCO's principles. It advises the government on relevant issues and integrates UNESCO's global goals into Mongolia's national policies and strategies.

One of UNESCO's core principles is to treat all nations equally, regardless of their size, social systems, or differences in race, gender, language, religion, or origin. Since Mongolia joined UNESCO, the organization has supported the country in spreading modern scientific knowledge, education, and technology; preserving its national culture, arts, and historical heritage; protecting the environment; and promoting human rights and freedoms. UNESCO has continuously encouraged and supported Mongolia's progress toward social development.

From the time it became a UNESCO member, Mongolia has aligned its policies with the organization's ideals and initiatives aimed at advancing humanity. The country has actively supported these principles, incorporating them into state policies and implementing them to the best of its ability, thereby making significant contributions to its social development.

The Mongolian National Commission for UNESCO is dedicated to advancing the United Nations Sustainable Development Goals while adhering to Mongolia's foreign policy principles. Our work spans five major sectors: education, natural sciences, social and human sciences, culture, and communication and information.

Through close collaboration with UNESCO Headquarters, Regional Offices, National Commissions, Permanent Delegations, UN agencies, and international and domestic partner organizations, we focus on driving progress in education, science, and culture. By implementing innovative initiatives, strengthening capacities, and sharing best practices, the Commission actively contributes to development both locally and globally.

Боловсрол Education

Боловсролын салбарт хэрэгжүүлдэг ажлууд

- 1 Тогтвортой хөгжлийн зорилго 4-ийн хэрэгжилт**
- 2 Албан боловсрол**
 - Сургуулийн өмнөх боловсрол
 - Ерөнхий боловсрол
 - Дээд боловсрол
 - Техник, мэргэжлийн боловсрол, сургалт
- 3 Албан бус боловсрол болон амьдралын орчноос суралцахуй**
 - Насан туршийн суралцахуй
 - Тогтвортой хөгжлийн боловсрол
 - Насанд хүрэгчдийн боловсрол
 - Дэлхийн иргэний боловсрол
- 4 Олон улсын сүлжээ, холбоо**
 - Техник, мэргэжлийн боловсрол, сургалтын олон улсын сүлжээ
 - ЮНЕСКО-ийн тэнхимүүд болон их дээд сургуулиудын хамтын ажиллагааны сүлжээ

What do we do in Education sector

- 1 Implementation of Sustainable Development Goal 4**
- 2 Formal education**
 - Primary education
 - Secondary education
 - Higher education
 - Technical and vocational education and training
- 3 Informal and non-formal education**
 - Lifelong learning
 - Education for Sustainable Development
 - Adult education
 - Global Citizenship Education
- 4 International Education Networks**
 - UNEVOC - International Centre for Technical and Vocational Education and Training
 - UNESCO Chair and UNITWIN - UNESCO's official network for inter-university cooperation

ОНЦЛОХ АЖИЛ

Монгол орон уур амьсгалын хувьд эрс тэс, дэлхийн хамгийн хахир хатуу өвөлтэй орон хэмээгддэг. Өвлийн хүйтэнд зузаан цасан бүрхүүл тогтож, мөстөж хөлдсөний улмаас зудын гамшиг нүүрлэж, мал сүрэг олноороо үрэгдэх нөхцөлийг бий болгож, малчдын амьжиргаанд ихээхэн хохирол учирдаг. Гэвч зудтай өвлийн нөлөө малчдын хүүхдүүдэд хамгийн хүндээр тусдаг билээ. 2023 онд өвөл, хавар онцгой хүнд нөхцөлд байдалд орсноор орон нутагт амьдарч байгаа хүүхдүүдийн боловсролын хүртээмж, чанарт нөлөөлж, хичээл, сургалтын хэвийн үйл ажиллагаа алдагдахад хүрсэн. Ийм ч учраас, ЮНЕСКО нь зудын эрсдэлийг даван туулах төслөөр боловсролын салбарыг дэмжихэд онцгойлон анхаарал хандуулсан билээ.

Хөвсгөл аймгийн 6 суманд цахим хэрэглүүр түгээв
Distributed digital tools to Khuvsgul province remote areas

ЮНЕСКО-ийн зудын эсрэг хариу арга хэмжээ авах тусламжийн хүрээнд ЮНЕСКО-ийн МҮК нь Боловсролын яам, Боловсролын ерөнхий газартай хамтран 500 гаруй лаптоп, таблет, дата эрх, чихэвч, камер зэргийг алслагдсан бүсийн 6 сумдын ЕБС-уудад хүлээлгэн өгч, сургууль завсардсан үед цахимаар хичээлээ үзэх боломжийг бүрдүүлээ.

Түүнчлэн гамшиг, онцгой байдлын үеийн боловсролын салбарын бэлэн байдлыг хангах, эрсдэлийг багасгах, гамшгийн үед хүүхэд хамгааллын үйлчилгээг сайжруулах зорилгоор “Гамшгийн үеийн боловсрол ба бэлэн байдлын төлөвлөгөө боловсруулах нь” сэдэвт хоёр өдрийн

FEATURE ACTIVITY

Mongolia, known for its extreme climate, is one of the coldest countries in the world during winter. Severe winter conditions, characterized by thick snow cover and freezing temperatures, often lead to dzud disasters-natural events that cause mass livestock deaths due to the harsh weather. These disasters have devastating effects on herders' livelihoods and disproportionately impact their children. The harsh winters and springs significantly disrupt access to quality education for children in rural areas, affecting regular schooling activities.

Recognizing these challenges, UNESCO has prioritized supporting the education sector through initiatives designed to mitigate the risks posed by dzud. As part of UNESCO's emergency response efforts, the Mongolian National

Commission for UNESCO, in collaboration with the Ministry of Education and the General Education Agency, distributed over 500 laptops, tablets, data access packages, headphones, and cameras to general education schools in six remote soums. This initiative ensures that students can continue their education online during school closures caused by extreme weather conditions.

To further enhance disaster preparedness in the education sector, reduce risks, and improve child protection services during emergencies, UNESCO organized a two-day training session titled “Developing Education and Preparedness Plans for Emergencies.” Conducted in partnership with the General

сургалтыг Боловсролын ерөнхий газар болон Онцгой байдлын ерөнхий газартай хамтран зохион байгуулж, сургалтад 21 аймаг, 9 дүүргийн Боловсролын газар, Онцгой байдлын газар, хэлтсийн мэргэжилтэн нар хамрагдлаа. Сургалтаар орон нутгийн гамшгийн эрсдэл, байгаль цаг уурын онцлогт тохирсон гамшгийн бэлэн байдлын төлөвлөгөө боловсруулах аргагүй эзэмшүүлэх, гамшгийн үед сургалтын агуулга, хэлбэр, аргазүйн тохируулга хийх аргачлалд суралцах зэргээр чадавх бэхжүүлсэн юм.

Үүний зэрэгцээ, Тогтвортой хөгжлийн сэтгүүлчдийн клуб, “Амгалан дэлхий” ТББ-тай хамтран “Өвөл, хаварт бэлэн үү” өвөлжилтийн бэлтгэлээр нэгдсэн мэдээлэл өгөх уулзалт болон эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээрх салбарын бодлого, зохицуулалтын талаар олон нийтэд мэдээлэл өгөх цуврал цахим аяныг зохион байгууллаа. Цахим аяны хүрээнд мөн малчин өрх, орон нутгийн дотуур байр, сэтгэл зүйч болон боловсролын судлаач нартай ярилцлага хийн тулгамдаад буй асуудлуудын талаар хэлэлцлээ.

Education Agency and the National Emergency Management Agency, the training brought together education and emergency management specialists from 21 provinces and 9 districts. The training enhanced local capacities by providing methods to develop disaster preparedness plans tailored to specific local risks and climatic conditions. It also offered guidance on adapting educational content, formats, and methodologies to meet the needs of emergency contexts.

In addition, in collaboration with the Sustainable Development Journalists' Club and the “Peaceful Earth” NGO, a series of activities was organized. These included a unified informational meeting on winter and spring preparedness, as well as an online campaign to raise public awareness about sectoral policies and regulations aimed at risk prevention. As part of the online campaign, interviews were conducted with herder households, dormitory staff in rural areas, psychologists, and education researchers to address pressing issues and explore potential solutions.

Сургалтанд оролцогч нарын нэгдсэн зураг
Participants of the DRR workshop

Говь-Сүмбэр аймгийн малчин өрх
Govi-Sumber province herder family

Булган аймгийн малчин
Bulgan province herder

Багш нарын цахим ур чадварыг хөгжүүлэх төслийг хэрэгжүүллээ

Teachers' digital skills development project

Төслийн үр шим хүртэгч багш нар
Beneficiaries of the project

ЮНЕСКО-ийн дэмжлэгтэйгээр ЮНЕСКО-ийн МҮК нь Олон улсын компьютерын хэрэглээний гэрчилгээ олгох байгууллага (ICDL)-тай хамтран багш нарын цахим ур чадварыг хөгжүүлэх төслийг 2024 онд амжилттай хэрэгжүүллээ. Уг төслийн хүрээнд “Medle” цахим сургуулийн 5 менежерийг сургагч багшаар бэлтгэн батламж олгосон ба нийслэл, аймгийн 20 багшид онлайн хичээл болон өдөр тутмын ажилд шаардагдах цахим ур чадвар олгох сургалтад хамрагдаж батламж гардан авлаа.

Энэхүү сургалт нь “хэрэглээний програм хангамж”, “боловсролын салбар дахь МХХТ”, “кибер аюулгүй байдал” гэсэн гурван модулиар явагдсан ба модуль бүр хамгийн сүүлийн үеийн мэдээллийн технологийн ур чадвар, мэдлэгийг практиктай хослуулсан агуулгыг хөтөлбөртөө тусгасан. Модулийн түвшин тус бүрд гэрчилгээ олгодог давуу талтай бөгөөд сургалтад хамрагдсан багш нар мэргэжлийн ур чадвараа нэмэгдүүлж, олон улсын түвшинд үнэлүүлж, баталгаажуулах боломжтой болсон юм.

With the support of UNESCO, the Mongolian National Commission for UNESCO successfully implemented a project in collaboration with the International Computer Driving Licence (ICDL) in 2024 to enhance teachers' digital skills. As part of this initiative, five managers from Medle e-school were trained and certified as trainer-teachers. Additionally, 20 teachers from the city and provinces participated in training programs designed to equip them with the digital skills necessary for online teaching and daily tasks, receiving certificates upon completion.

The training program was conducted across three modules: “Application,” “ICT in the Education,” and “Cybersecurity.” Each module integrated cutting-edge IT skills and knowledge with practical applications. A key feature of the program was the issuance of certificates for each module, enabling participating teachers to improve their professional competencies, gain international recognition, and validate their skills on a global level.

Боловсролын хяналт-шинжилгээний дэлхийн тайлан болон Боловсролын салбар дахь МХХТ-ийн мастер төлөвлөгөөг танилцуулах арга хэмжээ зохион байгуулагдав

Global Education Monitoring Report and ICT in Education Master Plan launch event

Танилцуулах арга хэмжээнд оролцогч нарын нэгдсэн зураг
Launch event group photo

ЮНЕСКО-оос жил бүр эрхлэн гаргадаг Боловсролын хяналт-шинжилгээний дэлхийн тайлан 2023 онд “Боловсрол ба технологи: хэний талд үйлчлэх хэрэгсэл вэ?” сэдвийн дор хэвлэгдсэн ба ЮНЕСКО-ийн МҮК нь тус тайланг монгол хэл рүү орчуулан олны хүртээл болголоо. Тайланг танилцуулах арга хэмжээг Боловсролын яамтай хамтран 2024 оны 9 дүгээр сарын 20-ны өдөр НҮБ-ын байранд зохиож байгуулж, гадаад болон дотоодын оролцогч талууд боловсролын цахим шилжилт, багш, суралцагчдын цахим ур чадвар, дижитал хэрэглүүр, тэдгээрийн эерэг ба сөрөг талуудын талаар санал бодлоо хуваалцлаа. Дэлхийн тайлангийн баг болон ЮНЕСКО-оос боловсрол дахь технологийн хэрэглээний дэлхийн чиг хандлагыг танилцуулсан нь олон улсын нөхцөл байдлыг шинжлэх, сайн туршлагаас суралцах боломжийг бүрдүүлж, хэлэлцүүлгийг баяжууллаа.

The Global Education Monitoring Report, published annually by UNESCO, was released under the theme “Technology in Education: A Tool on Whose Terms?” in 2023. The MNCU translated the report into Mongolian and made it accessible to the public.

On September 20, 2024, the MNCU, in collaboration with the Ministry of Education, hosted a launch event for the report at the UN House in Ulaanbaatar. During the event, national and international stakeholders exchanged views on topics such as the digital transformation of education, the digital skills of teachers and learners, digital tools, and their positive and negative impacts. The presentation by the Global Report team and UNESCO on global trends in the use of technology in education enriched the discussion by providing insights into the international context and offering opportunities to learn from best practices worldwide. This facilitated an in-depth analysis of the current situation and further enhanced the dialogue.

Байгалийн шинжлэх ухаан Natural Sciences

Жаргалтхайрхан, Хар ус нуур
Jargalkhairhan, Khar Us Lake

Байгалийн шинжлэх ухааны салбарт хэрэгжүүлдэг ажлууд

1 Экологи, дэлхийн шинжлэх ухаан

- Хүн ба шим мандал хөтөлбөр (MAB)
- Зүүн Азийн шим мандлын нөөц газруудын сүлжээ (EABRN)
- Геологийн шинжлэх ухаан, геопаркуудын олон улсын хөтөлбөр (IGGP)
- Чадавхыг бэхжүүлэх сургалт

2 Усны шинжлэх ухаан

- Олон улсын ус зүйн хөтөлбөр
- Усны боловсролын талаарх хэвлэл, нийтлэлүүд

3 Шинжлэх ухаан, технологи, инновац

- Монгол улсын ШУТИ-ын мастер төлөвлөгөөний үнэлгээ
- Нээлттэй шинжлэх ухаан

What do we do in Natural Sciences sector

1 Ecology and Earth Sciences

- Man and the Biosphere Reserve (MAB) programme
- East Asian Biosphere Reserves Network (EABRN)
- International Geoscience and Geoparks Programme (IGGP)
- Capacity Building Workshops

2 Water Sciences

- Intergovernmental Hydrological Programme
- Publications on Water Education

3 Science, Technology and Innovation

- Evaluation of STI Master plan of Mongolia
- Open Science

ОНЦЛОХ АЖИЛ

“ЮНЕСКО-д бүртгэлтэй газруудад тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх нь” сэдэвт сургалт, хэлэлцүүлгийг Онон-Балжийн байгалийн цогцолборт газарт зохион байгуулав

Онон-Балжийн байгалийн цогцолборт газар
Onon-Balj National Park, Mongolia

Монгол Улсын Засгийн газрын ЮНЕСКО-той байгуулсан 2022-2029 оны хамтын ажиллагаа, харилцан ойлголцлын санамж бичигт тусгагдсан ажлуудыг хэрэгжүүлэх болон ЮНЕСКО-ийн Хүн ба шим мандал хөтөлбөр, Дэлхийн өвийн конвенцын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор ЮНЕСКО-ийн МҮК нь “ЮНЕСКО-д бүртгэлтэй газруудад тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх нь” сэдэвт сургалт, хэлэлцүүлгийг Хэнтий аймгийн Дадал суманд байрлах Онон-Балжийн байгалийн цогцолборт газарт 2024 оны 9 дүгээр сарын 02-05-ны өдрүүдэд зохион байгууллаа.

Тус сургалт, хэлэлцүүлэг нь ЮНЕСКО-д бүртгэлтэй газрууд болон үндэсний болон орон нутгийн холбогдох эрх бүхий байгууллагуудын ажилчдын ЮНЕСКО-ийн Хүн ба шим мандал хөтөлбөр болон Дэлхийн өвийн конвенцын талаарх мэдлэг ойлголтын сайжруулах, тус газруудад тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх, хог хаягдлын менежмент болон хүний нөөцийн чадавхыг сайжруулах, орон нутгийн иргэд, аялал жуулчлал эрхлэгчдийг байгаль орчинд ээлтэй байдлаар үйл ажиллагаагаа явуулахад зоригжуулж, зохих сэдлүүдийг өгсөн чухал ач холбогдолтой арга хэмжээ болж чадсан.

FEATURE ACTIVITY

Training Workshop on Ecotourism Promotion in UNESCO Designated Sites

In 2023, Onon-Balj National Park was successfully designated as a UNESCO Biosphere Reserve. Following this achievement, the Mongolian National Commission for UNESCO, the Ministry of Environment and Tourism of Mongolia, the UNESCO Beijing Office, the “The Nature Conservancy” office in Mongolia, the WWF Mongolia Program Office, and the ADB-funded Project L3787/3788-MON, in collaboration with the Onon-Balj Protected Area Administration, organized a Training Workshop on Ecotourism Promotion in UNESCO Designated Sites. The workshop took place from September 2 to 5, 2024, at Onon-Balj National Park in Dadal, Khentii Province.

As part of the training workshop, the knowledge and understanding of employees from UNESCO-designated sites, along with relevant national and local authorities, were enhanced regarding UNESCO's Man and the Biosphere Programme and the World Heritage Convention. Furthermore, waste management practices and human resource capacities were improved. Local residents and tourism operators were also encouraged and motivated to adopt environmentally friendly practices.

ЮНЕСКО-ийн МҮК-ын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга С.Болдсайхан арга хэмжээг нээж үг хэлж байгаа нь
Mr Boldsaihan Sambuu, Secretary-General, Mongolian National Commission for UNESCO, delivered an opening speech at the event

Энэхүү арга хэмжээнд ЮНЕСКО-ийн Хүн ба шим мандал хөтөлбөр болон Дэлхийн өвийн конвенцын олон улсын мэргэжилтнүүд, Монгол Улсаас ЮНЕСКО-д бүртгэлтэй газрууд болон холбогдох үндэсний болон орон нутгийн эрх бүхий байгууллагуудын төлөөлөл болох нийт 100 орчим хүн оролцсон. Энэхүү сургалт, хэлэлцүүлгийг “Нэг удаагийн хэрэглээнээс татгалзъя” уриа дор зохион байгуулж нэг удаагийн аяга, таваг, кофе, цай, сүү гэх мэт зүйлсийг хэрэглэлгүй, савласан ус, ундаа, тараах материалгүй зохион байгуулсан юм. Сургалтад хамрагдаж буй 100 гаруй хүн өдрийн 3 удаагийн хэрэглээгээр тооцоход багадаа 1000 гаруй хуванцар сав бусад нэг удаагийн хог хаягдал үүсэхээс сэргийлсэн байна.

Approximately 100 participants attended the event, including international experts on UNESCO's Man and the Biosphere Programme and the World Heritage Convention, as well as representatives from Mongolia's UNESCO-registered sites and relevant national and local authorities.

A notable highlight of the training and discussions was its slogan, “Let's Reject Single-Use Plastics.” The event was organized without the use of disposable cups, plates, coffee, tea, milk, or similar items. Additionally, no packaged water, beverages, or promotional materials were provided. By eliminating single-use items, the event successfully prevented the generation of at least 1,000 plastic containers and other waste, considering the daily consumption needs of over 100 participants.

Онон-Балжийн БЦГ-ын ахлах мэргэжилтэн Б.Алдармаа тус газрын талаар танилцуулга хийж байгаа нь арга хэмжээг нээж үг хэлж байгаа нь
The Senior Specialist of the Onon-Balj Biosphere Reserve, B. Aldarma, delivered a presentation about the site

Дэлхийн усны өдрийг тохиолдуулан “Ус-Хөгжлийн түлхүүр” сэдэвт оюутны эрдэм шинжилгээ, онол практикийн XVIII бага хурлыг зохион байгуулав

ЮНЕСКО-ийн МУК нь БОАЖЯ, ШУТИС болон бусад холбогдох байгууллагуудтай хамтран “Ус-Хөгжлийн түлхүүр” сэдэвт оюутны эрдэм шинжилгээ, онол практикийн XVII бага хурлыг цэвэр ус, усан хангамж, усны нөөцийн тогтвортой менежментийн асуудалд оюутан залуус, олон нийтийн анхаарлыг хандуулах, сурталчлан таниулах зорилгоор 2024 оны 3 дугаар сарын 22-ны өдөр ШУТИС дээр зохион байгууллаа.

Дэлхийн усны өдрийг жил бүр өөр өөр уриатайгаар зохион байгуулдаг бөгөөд 2024 онд тус өдрийг “Ус ба Энхтайван” сэдвийн дор зохион байгуулсан. Дэлхий даяар нийт 3 тэрбум орчим хүн хил дамжсан устай нутаг дэвсгэрт амьдарч байна. Хөрш орнуудтайгаа гол мөрөн, нуур, уст давхаргыг хуваалцдаг 153 орноос зөвхөн 24 нь хил дамнасан усны нөөцөө ашиглах хамтын ажиллагааны гэрээтэй гэж мэдээлжээ.

Хил болон салбар дамнасан усны хамтын ажиллагаа нь иргэдийг ундны ус, ариун цэврийн байгууламжаар хангах, хүнсний аюулгүй байдлыг нэмэгдүүлэх, бүс нутгийн нэгдлийг бий болгох зэргээр Тогтвортой хөгжлийн

Student Scientific Conference: “Water is the Key to Development” on World Water Day 2024

On March 22, 2024, in celebration of World Water Day, the Mongolian National Commission, in collaboration with the Ministry of Environment and Tourism and the Mongolian University of Science and Technology, organized a student scientific conference under the theme “Water is the Key to Development.”

The Students' Scientific Conference played a significant role in enhancing students' knowledge and skills in research and scientific exploration while raising awareness among youth about the importance of integrated and sustainable water resource management. As Mongolia's future leaders, the university students presented ideas and innovations that are crucial for addressing the development challenges the country will face in the years to come.

The event highlighted the academic community's enthusiasm and dedication to water-related issues. The submission of numerous research papers demonstrated the depth of engagement with the topic. A distinguished jury, comprising members from various universities and organizations, meticulously reviewed each submission.

ЮНЕСКО-ийн Зүүн Ази дахь төлөөлөгчийн газрын захирал, профессор Шахбаз Хан арга хэмжээг нээж үг хэлж байгаа нь
Prof. Shahbaz Khan, Director of the UNESCO Office in East Asia, delivered an opening speech

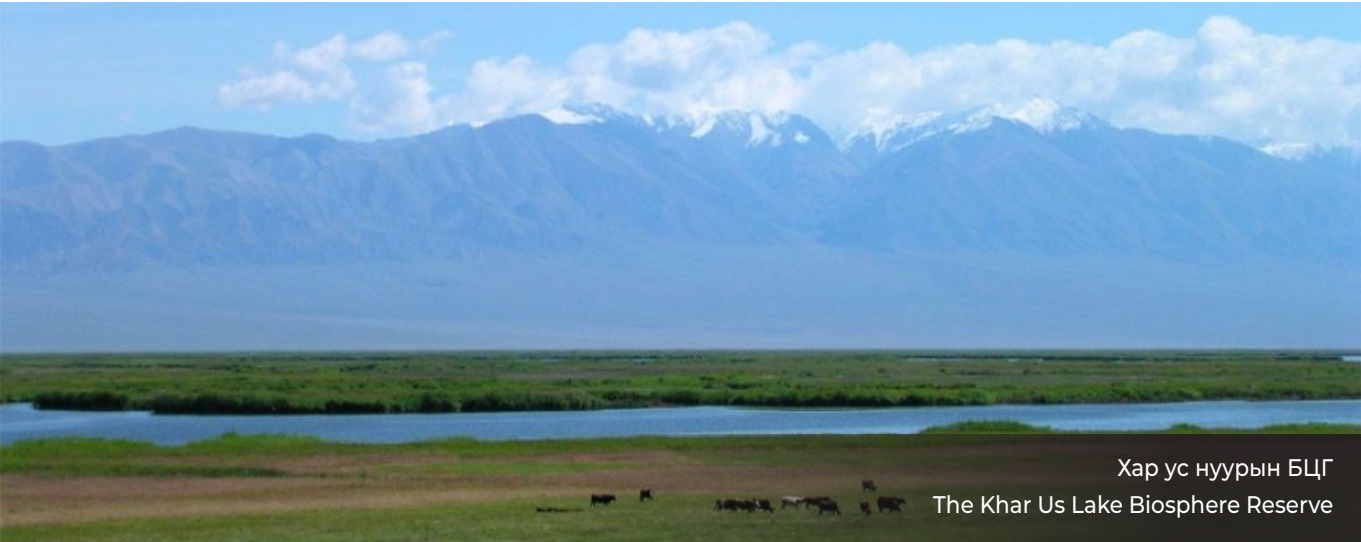
Байр эзэлж, шагнал авсан оюутнууд
Students Awarded and Honored

зорилгуудын хэрэгжилтийг хурдасгадаг. Тиймээс НҮБ энэ жилийн дэлхийн усны өдрийг “Ус ба Энхтайван” уриан доор тэмдэглэж, устай холбоотой асуудлыг энх тайван байдлаар шийдвэрлэхийн ач холбогдлыг онцоллоо.

Тус оюутны эрдэм шинжилгээ, онол практикийн бага хуралд ШУТИС, МУИС, АШУУИС, ХААИС, ҮБХИС зэрэг сургуулиас 20 гаруй өгүүллүүд ирж 2-р шатанд шалгарсан 15 илтгэлийг хэлэлцсэн. ЭШБХ-ын тэргүүн байрыг Хүний бөөрний чулуу өвчин үүсэхэд хоногийн уух усны хэмжээ болон эрсдэлт хүчин зүйлсийн нөлөөллийг судалсан АШУУИС, НЭМС-ийн оюутнууд, дэд байрыг Сайрын хурдсанд ус хуримтлуулах боломжийг загварчилсан ШУТИС-ийн ГУУС, НЭМС, АШУУИС-ийн оюутнууд, гутгаар байрыг Үл үзэгдэх газрын доорх усыг үзэгдэхүйц болгоё сэдвээр ШУТИС-ийн ГУУС-ийн оюутнууд, Мод үржүүлгийн газрын усалгааны системийн төлөвлөлт хийсэн ХААИС-ийн ИТС-ийн оюутнууд, Газрын доорх усны нитратын бохирдлоос эрүүл мэндэд үзүүлэх эрсдэлийн үнэлгээ хийсэн ШУТИС-ийн ГУУС-ийн оюутнууд тус тус эзэлсэн.

The top papers from the conference were compiled and published, providing a valuable resource not only for the participating students but also for the wider public. By sharing these insights and findings, the conference contributes to the collective knowledge base and promotes ongoing dialogue and action to address water-related challenges in Mongolia.

Хар ус нуурын байгалийн цогцолбор газрыг ЮНЕСКО-ийн шим мандлын нөөц газруудын дэлхийн сүлжээнд бүртгүүлэв

Хар ус нуурын БЦГ
The Khar Us Lake Biosphere Reserve

ЮНЕСКО-ийн МҮК нь БОАЖЯ-ны Тусгай хамгаалалттай нутгийн удирдлагын газар, “Дэлхийн байгаль хамгаалах сан” байгууллагын Монгол дахь хөтөлбөрийн газар болон орон нутгийн холбогдох байгууллагуудтай нягт хамтран ажиллаж, Хар Ус нуурын байгалийн цогцолбор газрыг ЮНЕСКО-ийн Шим мандлын нөөц газруудын дэлхийн сүлжээнд амжилттай бүртгүүлээ. Тус газрыг Мароккогийн Хаант улсын Агадир хотод 2024 оны 7 дугаар сарын 01-нээс 05-ны өдрүүдэд болсон ЮНЕСКО-ийн Хүн ба шим мандал хөтөлбөрийн Олон улсын зохицуулах зөвлөлийн 36 дугаар хуралдаанаар ЮНЕСКО-ийн Шим мандлын нөөц газруудын дэлхийн сүлжээнд бүртгэн баталгаажуулсан.

Хар ус нуурын БЦГ нь Ховд аймгийн Мянгад, Дөргөн, Чандмань, Манхан, Буянт сумдын газар нутгийг хамардаг бөгөөд ховор, ховордсон амьтдын байршил, эх газрын цэнгэг устай нуурууд, говь цөл, хээр тал, Монгол Алтайн мөнх цаст ян сарьдаг уулсыг багтаасан байгалийн өвөрмөц нутаг юм. Тус газар нь шувуудын амьдрах орчныг бүрдүүлэх, нууруудын эргэн тойрны зэгс, шагшуурга болон ус, намгархаг газрууд, экологийн өвөрмөц орчныг хамгаалахад чухал ач холбогдолтой газар нутаг юм.

Мөн түүнчлэн, агнуурын зориулалттай монгол хадран, Алтайн сугас зэрэг цэнгэг усны загас, хоёр нутагтан, мөлхөгчид, 270 зүйлийн шувууд Хар ус нуурын ай савд бүртгэгджээ. Монгол орны Улаан номд орсон борцгор хотон, халбаган хошуут, хар өрөвтас, цэн тогоруу, хархираа тогоруу, хуруут хун, гангар хун зэрэг шувуудын өлгий нутаг юм. Хар ус нуурын байгалийн цогцолбор газар нь цэнгэг уст нуур, ус намгархаг газар, говь хээр, тал хээр, Алтайн мөнх цаст сарьдаг уулс хосолсон байгалийн гайхамшигт нутаг юм.

Khar Us national park in Mongolia successfully designnated as a UNESCO biosphere reserve

Khar-Us Lake National Park was officially designated as a UNESCO Biosphere Reserve during the 36th session of the International Coordinating Council of the Man and the Biosphere Programme, held in Agadir, Morocco, from July 2 to July 5.

Khar-Us Nuur National Park is home to a variety of ecosystems and endangered wildlife, making it a vital site for biodiversity conservation. The park features freshwater lakes, deserts, steppes, and high mountain landscapes, including the Mongol Altai Mountains with their permanent snowcaps, contributing to its exceptional natural diversity. The park also serves as a critical habitat for over 200 migratory bird species that nest and spend their summers in the area, underscoring its importance for bird conservation.

The park's lakes, surrounding reeds, canes, wetlands, and other habitats play a vital role in the region's biodiversity conservation. Each of these unique natural environments requires effective and ongoing conservation efforts. The designation not only enhances the park's international conservation significance but also opens up opportunities for additional funding to support its protection.

Khar Us Lake National Park is a unique natural area that spans regions in Myangad, Durgan, Chandmani, Mankhan, and Buyant soums of Khovd province, covering an expansive area of 852,997 hectares. This area encompasses the habitats of rare and endangered species, freshwater lakes, the Gobi Desert, steppes, and the snow-capped mountains of the Mongolian Altai. The region plays a crucial role in protecting bird habitats, safeguarding reeds, sedges, water, and wetlands, and preserving the unique ecological environments around the lakes.

Хомын талын байгалийн цогцолбор газрыг ЮНЕСКО-ийн шим мандлын нөөц газруудын дэлхийн сүлжээнд нэр дэвшүүлэв

Хомын талын БЦГ-ыг ЮНЕСКО-ийн Шим мандлын нөөц газруудын дэлхийн сүлжээнд нэр дэвшүүлж, шаардлагатай материалуудыг холбогдох байгууллагуудтай хамтран бэлтгэж ЮНЕСКО-ийн Хүн ба шим мандал хөтөлбөрийн Нарийн бичгийн дарга нарын газарт хүргүүлэв.

Хомын тал Монгол орны говь хээрийн бүсийн шинж төрхийг хадгалсан өвөрмөц тогтоцтой, төв хэсэгт нь сийрэг ургамалжилт бүхий цөлжүү хээр, хуурай хээрийн хэв шинж зонхилдог. Хар нуур ба Дөргөн нуурын эргээр зэгсэн шугуйтай, нутгийн хойгуур орших Завхан голын хөндийд үржил шимт голын нуга байх ба үе үе багахан хэмжээний элсэн тарамцагтай, амьдрах орчны олон янз байдал хосолсон байгалийн өвөрмөц иж бүрдэл бүхий нутаг юм. Францын Тахь Хамгаалах Холбоо, Дэлхийн Байгаль Хамгаалах Сангийн Монгол дахь хөтөлбөрийн газар, Монголын ШУА-ийн Ерөнхий ба сорилын биологийн хүрээлэн зэрэг холбогдох газруудтай хамтран суурь судалгаа явуулсны үндсэн дээр Хомын талыг тахь нутагшихад нэн тохиромжтой хэмээн үзэж тахь сэргээн нутагшуулах Монгол орны гурав дахь газраар сонгон авсан байдаг.

Дэлхийн шим мандлын нөөц газрын сүлжээнд бүртгэгдсэнээр хүрээлэн буй орчны тогтвортой байдлыг хангах, нутгийн иргэдийн ахуй амьдралыг дээшлүүлэхэд чиглэсэн аливаа хүчин чармайлтыг ЮНЕСКО-оос дэмжин урамшуулах, шаардлагатай удирдамж чиглэлээр хангах, санхүүгийн нэмэлт эх үүсвэрийг хайхад тус дөхөмтэй. Мөн бүс нутаг болон дэд бүс нутгийн сүлжээнүүдэд элсэн орж, сүлжээний зүгээс зохион байгуулж буй арга хэмжээ, хурал, сургалтуудад хамрагдах замаар бүс нутгийн болон олон улсын хамтын ажиллагаа идэвхжиж, тус газрын боловсон хүчний чадавх нэмэгдэх ач холбогдолтой. Цаашлаад, тус газрын олон улсын ач холбогдол нэмэгдэж, хадгалалт хамгаалалт сайжрах ач холбогдолтой юм.

Khomyn Tal National Park Parknominated as a UNESCO biosphere reserve

Khomyn Tal National Park has been nominated to join UNESCO's World Network of Biosphere Reserves. The necessary documentation was prepared in collaboration with relevant organizations and submitted to the Secretariat of UNESCO's Man and the Biosphere (MAB) Programme.

Khomyn Tal Biosphere Reserve, located in the Great Lakes Basin in western Mongolia, spans 618,379 hectares of diverse landscapes, including deserts, steppes, and mountain ranges. It serves as a vital habitat for endangered species, such as the reintroduced Przewalski's horses (Takhi). The reserve is also home to nomadic pastoralists who rely on its unique ecosystems for their livelihoods, preserving traditional herding practices. The conservation of Takhi horses and sustainable pastoralism align with UNESCO's Man and the Biosphere Programme, demonstrating how humans and nature can coexist in one of Mongolia's most remote regions.

By being registered in the World Network of Biosphere Reserves, the reserve will benefit from UNESCO's support in efforts to ensure environmental sustainability and improve the livelihoods of local communities. It will also foster regional and international cooperation, increase the capacity of the site's human resources, and promote participation in regional and subregional networks, as well as events, conferences, and training organized by various biosphere reserve networks. Furthermore, the designation will enhance the site's international significance and improve its conservation efforts.

Хомын талын БЦГ
Khomyn Tal National Park

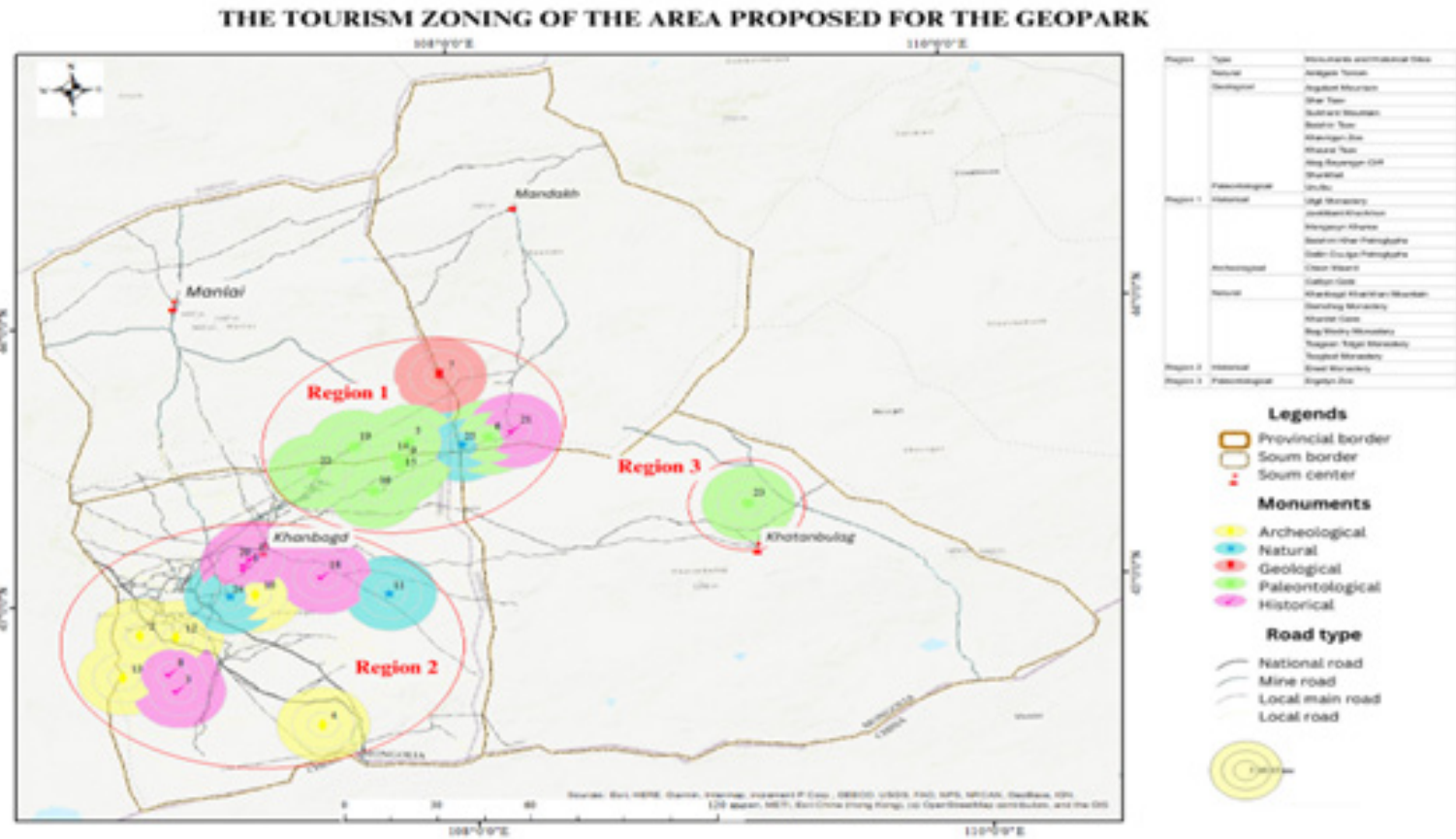
Геологийн болон байгалийн өвийн газруудыг тодорхойлох судалгааны ажил

“Соёлын болон геологийн өвөөр дамжуулан тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх нь” төслийн хүрээнд геопарк болгохоор төлөвлөж буй газар нутагт хамруулах геологийн болон байгалийн өвийн газруудыг тодорхойлох судалгааны ажлыг хийж, тус судалгааны ажлын тайланг англи хэл рүү хөрвүүлэн холбогдох байгууллагуудад хүргүүлж ажиллалаа. Тус судалгааны ажлын хүрээнд геопарк болгохоор төлөвлөж буй газар нутаг дахь боломжит аялал жуулчлалын маршрутуудыг тодорхойлох, геопаркийн менежментийн бүтцийн талаарх зөвлөмж гаргах зэрэг ажлууд хийгдсэн нь Монгол Улсад анхны геопаркийг байгуулж, геологийн аялал жуулчлалыг хөгжүүлэхэд чухал ач холбогдолтой юм.

A mapping study conducted in the aspiring geopark area

As part of the project “Promoting Sustainable Tourism in Mongolia through Cultural and Geo Heritage,” research was conducted to identify geological and natural heritage sites for inclusion in the area planned for geopark designation. The findings of this research were translated into English and submitted to the relevant organizations.

The research involved tasks such as identifying potential tourism routes within the planned geopark area and providing recommendations for the management structure of the geopark. This work is essential for the establishment of Mongolia’s first geopark and the development of geological tourism.

Судалгааны ажлын хүрээнд тодорхойлсон аялал жуулчлалын бүсчлэл
Tourism zoning conducted in the scope of the geopark mapping study

Нийгэм, хүмүүнлэгийн шинжлэх ухаан
Social and Human Sciences

Нийгэм, хүмүүнлэгийн шинжлэх ухааны салбарт хэрэгжүүлдэг ажлууд

- 1 Залуучуудын хөгжил, оролцоо
- 2 Жендерийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжих
- 3 Нийгмийн өөрчлөлтийн удирдлага, нийгэм дэх тэгш хамруулалтыг хөхиүлэн дэмжих
 - Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, нийгмийн гадуурхагдсан, тусгаарлагдсан, эмзэг бүлгийн нийгэм дэх тэгш хамруулалтыг дэмжих
- 4 Спортод сэргээш хэрэглэхийн эсрэг үйл ажиллагааг хөхиүлэн дэмжих
- 5 Шинжлэх ухаан, технологийн ёс зүй

What do we do in the Social and Human Sciences sector

- 1 Youth Empowerment
- 2 Gender Equality
- 3 Management of Social Transformations
 - Promoting the equal inclusion of people with disabilities, as well as marginalized, isolated, and vulnerable groups in society
- 4 Anti-Doping activities
- 5 Ethics of Science and Technology

ОНЦЛОХ АЖИЛ

ЮНЕСКО-ийн загвар хуралдаан 2024

ЮНЕСКО-ийн МҮК нь ЮНЕСКО-ийн Зүүн Ази дахь төлөөлөгчийн газрын дэмжлэгтэйгээр Монгол Улсын Их Сургуулийн “ЮНЕСКО” клубтэй хамтран ЮНЕСКО-ийн загвар хуралдаан (Model UNESCO)-ыг 2024 оны 9 дүгээр сарын 28-29-ний өдрүүдэд НҮБ-ын байранд зохион байгууллаа.

ЮНЕСКО-ийн загвар хуралдаан нь ЮНЕСКО-ийн Ерөнхий бага хурлын загвар чуулган, хурал юм. Тус чуулганы үеэр оролцогч залуучууд ЮНЕСКО-ийн гишүүн орнуудыг төлөөлж дэлхий нийтийн өмнө тулгамдаж буй асуудлуудаар хэлэлцүүлэг өрнүүлдэг.

Энэ жилийн загвар хуралдаан ЮНЕСКО-ийн 5 салбарын хүрээнд “Бүтээлч соёлын үйлдвэрлэл, дэлхийн өвийг таниулан сурталчлах”, “Шинжлэх ухаан, технологийн ёс зүй” “Дижитал суралцахуй”, “Байгаль орчны тогтвортой байдал, Шинжлэх ухаан ба шинжлэх эрдэмтэн, судлаачдын статус, нөхцөл байдал”, “Мэдээллийн боловсрол, хэвлэл мэдээллийн чөлөөт байдал” зэрэг сэдвүүдийн хүрээнд явагдсан ба оролцогчдын батлан гаргасан тогтоолын төслийг ЮНЕСКО-ийн Зүүн Ази дахь төлөөлөгчийн газарт албан ёсоор хүргүүлсэн юм.

FEATURE ACTIVITY

Model UNESCO 2024

With the support of UNESCO's East Asia Regional Office, the Mongolian National Commission for UNESCO (MNCU), in collaboration with the UNESCO Club of the National University of Mongolia (NUM), organized the Model UNESCO event on September 28-29.

Model UNESCO is a simulation of the General Conference of UNESCO, where young participants represent UNESCO member countries and engage in discussions on global issues.

This year's event covered topics within UNESCO's five sectors, including “Creative Cultural Industries and Promoting World Heritage,” “Ethics of Science and Technology,” “Digital Learning,” “Environmental Sustainability, the Status of Science, and the Condition of Scientists and Researchers,” and “Media Literacy and Press Freedom.” Participants' draft resolutions were officially submitted to UNESCO's East Asia Regional Office.

By participating in this simulation, students enhance their skills in research, public speaking, and debate. They also gain a deeper understanding of the foreign policies and international relations of Mongolia and other countries, as well as valuable

Тус загвар хуралд оролцсоноор оюутан залуус судалгаа хийх, илтгэх, мэтгэлцэх ур чадвараа нэмэгдүүлэх, Монгол Улс ба бусад улс оруудын гадаад бодлого, харилцаа холбоог гүнзгий судлан орчин үеийн олон улсын нөхцөл байдлын талаар мэдлэгээ нэмэгдүүлэх ач холбогдолтой. Түүнчлэн оролцогчид чуулганы явцад олон нийтийн өмнө илтгэх, асуудлыг шийдвэрлэх, зөрчилдөөнийг таслан зогсоох, хэлэлцээр хийх, харилцаа холбоо тогтоох зэрэг ур чадварыг олж авдаг.

knowledge about modern global challenges. Additionally, participants develop essential skills such as public speaking, problem-solving, conflict resolution, negotiation, and communication.

Сургуулийн орчин дахь үе тэнгийн дээрэлхэлт ба ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг үндэсний форум

ЮНЕСКО-ийн Ерөнхий бага хурлын 40 дүгээр чуулганаар жил бүрийн 11 дүгээр сарын эхний долоо хоногийн Пүрэв гарагийг “Сургуулийн орчин дахь хүчирхийлэл, дээрэлхэлт, цахим дарамтыг устгах олон улсын өдөр” болгон тэмдэглэхээр шийдвэрлэсэн. Энэ өдрийн хүрээнд олон сая хүүхэд, залуучуудын сурч боловсрох үндсэн эрхийг нь хязгаарлаж байгаа сургуулийн орчны дээрэлхэлт, үе тэнгийнхний дарамт шахалт болон цахим дарамтын асуудалд дэлхий нийтээрээ анхаарал хандуулж урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох чиглэлээр үйл ажиллагаагаа өргөжүүлсээр байна.

ЮНЕСКО-ийн МҮК нь уг санаачилгын хүрээнд “Сургуулийн орчин дахь үе тэнгийн дээрэлхэлт ба ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг үндэсний форум”-ыг 2024 оны 11 дүгээр сарын 27-ны өдөр холбогдох төрийн байгууллага,

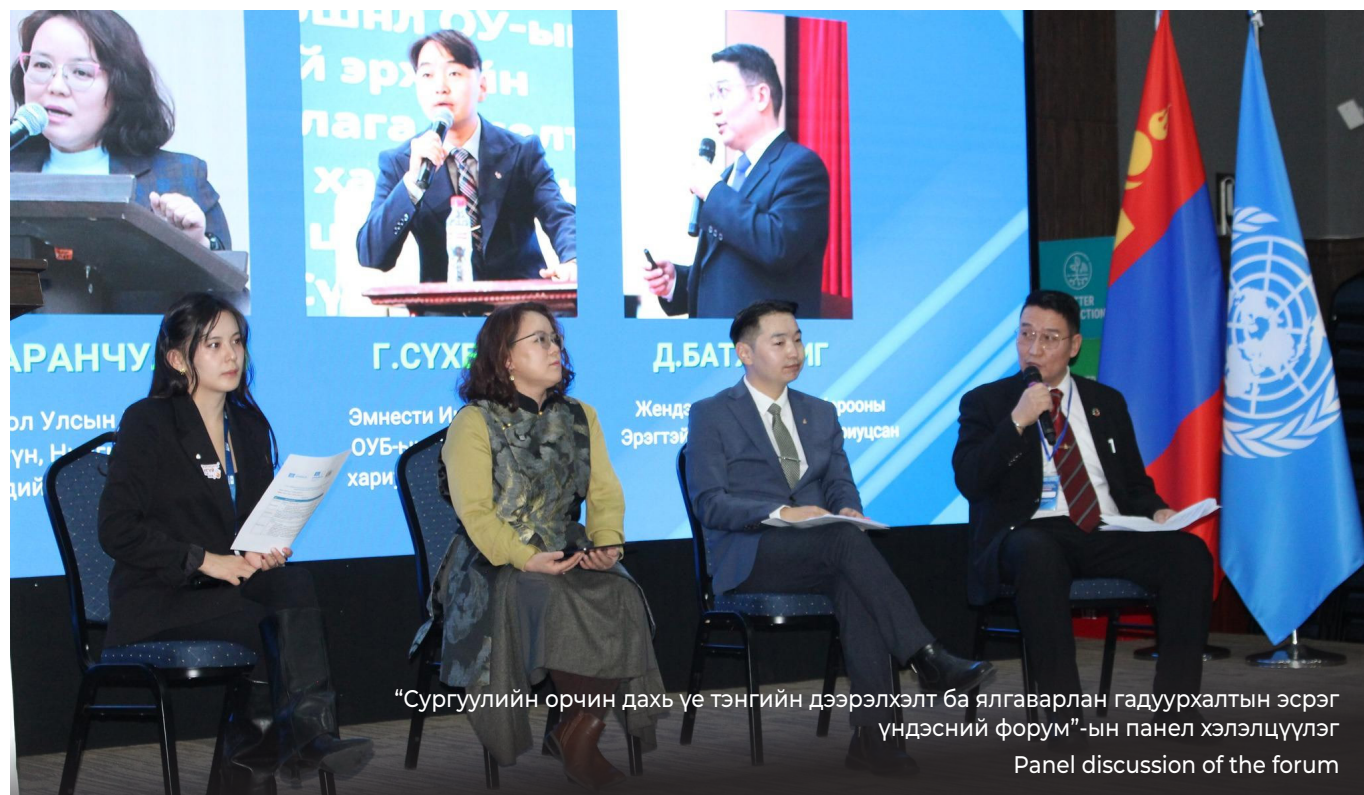
National Anti-Bullying and Anti-Discrimination forum 2024

At its 40th session, UNESCO's General Conference declared the first Thursday of every November as the “International Day Against Violence, Bullying, and Cyberbullying in Schools.” This day aims to bring global attention to issues such as school bullying, peer pressure, and cyberbullying, which restrict the fundamental right of millions of children and youth to access education. Efforts worldwide continue to expand in raising awareness, prevention, and intervention.

Within this framework, the Mongolian National Commission for UNESCO organized the “National Forum on Peer Bullying and Discrimination in Schools” on November 27, 2024. The forum brought together over 70 representatives, including relevant government agencies, civil society organizations, international organizations, experts, researchers, children, and youth.

“Сургуулийн орчин дахь үе тэнгийн дээрэлхэлт ба ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг үндэсний форум”-ын нэгдсэн зураг
Participants of the forum

“Сургуулийн орчин дахь үе тэнгийн дээрэлхэлт ба ялгаварлан гадуурхалтын эсрэг үндэсний форум”-ын панел хэлэлцүүлэг
Panel discussion of the forum

иргэний нийгмийн байгууллага, олон улсын байгууллага, мэргэжилтэн, судлаачид, хүүхэд, залуучуудын 70 гаруй төлөөллийг хамруулан зохион байгууллаа.

Энэхүү үндэсний форум нь сургуулийн орчин дахь дээрэлхэлт, цахим дарамт болон бүх төрлийн ялгаварлан гадуурхалт, түүнд нөлөөлөх хүчин зүйлс, үр нөлөө, урьдчилан сэргийлэх арга зам, сайн туршлагуудыг солилцохын зэрэгцээ цаашид авч хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн санал санаачилга, шийдэл эрэлхийлж, бодлогын зөвлөмж гаргах зорилготой байсан юм.

This national forum aimed to address issues of bullying, cyberbullying, and all forms of discrimination in schools, exploring contributing factors, impacts, prevention strategies, and best practices. The event also sought to develop actionable initiatives and solutions while formulating policy recommendations for future implementation.

“Жендерийн эрх тэгш байдал: Сургамж, боломж, шийдэл” эрдэм шинжилгээний хурал

ЮНЕСКО-ийн Зүүн Ази дахь төлөөлөгчийн газрын дэмжлэгтэйгээр МУИС-ийн Жендер судлалын төв, ЮНЕСКО-ийн МҮК болон Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газрын дэргэдэх Парламентын судалгаа, хөгжлийн хүрээлэнтэй хамтран “Жендерийн эрх тэгш байдал: Сургамж, боломж, шийдэл” эрдэм шинжилгээний хурлыг 2024 оны 11 дүгээр сарын 19-ний өдөр зохион байгууллаа.

Тус эрдэм шинжилгээний хурлаар нийгэм, эдийн засаг, улс төр, соёлын болон гэр бүлийн хүрээний жендерийн асуудал, салбаруудын бодлого, түүний хэрэгжилт зэрэг асуудлаар таван их сургуулийн 20 гаруй тэнхимийн эрдэмтэн багш нар болон бусад эрдэм шинжилгээний байгууллагын судлаачид 26 илтгэл хэлэлцүүлээ.

ЮНЕСКО-ийн МҮК болон ЮНЕСКО-ийн Нийгмийн өөрчлөлтийн удирдлага хөтөлбөрийн Монголын үндэсний хороо нь МУИС-ийн Жендер судлалын төвтэй 2021 оноос хойш хамтран ажиллаж, 2021 онд “Жендерийн тэгш байдлыг хөхиүлэн дэмжиж жендерт суурилсан хүчирхийллийг бууруулах нь”, 2022 онд “КОВИД-19 цар тахал: нийгэм, эдийн засгийн үр нөлөө ба тэгш бус байдлыг бууруулах нь” эрдэм шинжилгээний хурлыг тус тус хамтран зохион байгуулсан юм.

“Gender equality: Lessons, Opportunities, and Solutions” scientific conference

With the support of UNESCO's East Asia Regional Office, the Gender Studies Center of the National University of Mongolia (NUM), the Mongolian National Commission for UNESCO, and the Parliamentary Research and Development Institute under the Secretariat of the State Great Khural, the academic conference titled “Gender Equality: Lessons, Opportunities, and Solutions” was held on November 19, 2024.

The conference featured discussions on gender issues in the social, economic, political, cultural, and family spheres, as well as policies and their implementation across various sectors. A total of 26 presentations were delivered by researchers and professors from over 20 departments of five universities, as well as other academic institutions.

Since 2021, the Mongolian National Commission for UNESCO and the National Committee for the Management of Social Transformations (MOST) Program have been collaborating with the Gender Studies Center of NUM. This partnership has led to the joint organization of academic conferences, including “Promoting Gender Equality and Reducing Gender-Based Violence” in 2021 and “COVID-19 Pandemic: Socio-Economic Impacts and Reducing Inequalities” in 2022.

“Жендерийн эрх тэгш байдал: Сургамж, боломж, шийдэл” эрдэм шинжилгээний хурлын нэгдсэн зураг
Participant and speakers of the scientific conference

“НҮБ-ын хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай конвенцын зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангахад анхаарах асуудлууд” сургалт

Advancing disability rights in Mongolia through UNCRPD recommendations

ЮНЕСКО-ийн Зүүн Ази дахь төлөөлөгчийн газрын дэмжлэгтэйгээр Монгол Улсын Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамтай хамтран ЮНЕСКО-ийн МҮК нь “НҮБ-ын Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн тухай конвенцын зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангахад анхаарах асуудлууд” сэдэвт сургалтыг 2024 оны 9 дүгээр сарын 30-ны өдөр НҮБ-ын байранд зохион байгууллаа.

Тус сургалтад Улсын Их Хурлын Тамгын газар, Монгол Улсын 16 яам, Цагдаагийн ерөнхий газар, Хүний эрхийн Үндэсний Комисс, Үндэсний статистикийн хороо, Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар, Биеийн тамир, спортын улсын хороо зэрэг төрийн байгууллагуудаас нийт 70 гаруй төлөөлөгчид оролцож Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг хангах талаар мэдлэг, мэдээлэл авч, НҮБ-ын Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн хорооноос Монгол Улсын Засгийн газарт ирүүлсэн зөвлөмжтэй танилцсан ба тус конвенцын хэрэгжилтийг хангахад анхаарах асуудлуудыг хэлэлцсэн юм.

Түүнчлэн “НҮБ-ын Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрхийн хорооноос Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай конвенцын хэрэгжилтийг сайжруулах чиглэлээр Монгол Улсын Засгийн газарт 2015, 2023 онуудад ирүүлсэн Зөвлөмж” гарын авлагыг Монгол Улсын Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамтай хамтран Монгол хэл дээр боловсруулан хэвлүүлж холбогдох төрийн болон төрийн бус байгууллагуудад хүргүүлээ.

With the support of the UNESCO Regional Office for East Asia, the Mongolian National Commission for UNESCO, in cooperation with the Ministry of Family, Labor and Social Protection of Mongolia, organized a training session titled “Advancing the Implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD) in Mongolia” on September 30, 2024, at the UN House.

The training brought together over 70 representatives from government institutions, including the Secretariat of the State Great Khural, 16 ministries, the General Police Department, the National Human Rights Commission, the National Statistics Office, the Small and Medium Enterprises Development Agency, and the State Physical Education and Sports Committee. Participants deepened their understanding of the rights of persons with disabilities, reviewed the recommendations issued by the UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities to the Government of Mongolia, and explored strategies and challenges in implementing the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD).

As part of the initiative, a Handbook on the Recommendations Issued by the UN Committee on the Rights of Persons with Disabilities to the Government of Mongolia in 2015 and 2023 for Enhancing the Implementation of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities was developed in Mongolian in collaboration with the Ministry of Family, Labor and Social Protection. The handbook was published and distributed to relevant government and non-governmental organizations.

Соёлын салбарт хэрэгжүүлдэг ажлууд WhatdowedoinCulturesector

1 Олон улсын конвенц

- Зэвсэгт мөргөлдөөний үед соёлын үнэт зүйлсийг хамгаалах тухай 1954 оны конвенц,
- Дэлхийн соёлын болон байгалийн өвийг хамгаалах тухай 1972 оны конвенц,
- Соёлын үнэт зүйлсийг хууль бусаар хилээр гаргах, оруулах, түүнчлэн өмчлөх эрхийг шилжүүлэхийг хориглох, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний тухай 1970 оны конвенц,
- Соёлын биет бус өвийг хамгаалах тухай 2003 оны конвенц,
- Соёлын илэрхийллийн олон төрлийг дэмжих тухай 2005 оны конвенц,
- “Хулгайлагдсан, эсхүл хууль бусаар экспортлогдсон соёлын эд зүйлсийн тухай” ЮНИДРУА /Хувийн эрх зүйг нэгтгэх олон улсын хүрээлэн/-ийн конвенц.

2 Олон улсын сүлжээ

- ЮНЕСКО-ийн Бүтээлч хотуудын сүлжээ

1 Conventions

- 1954 Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict
- 1972 Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage
- 1970 Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export, and Transfer of Ownership of Cultural Property
- 2003 Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage,
- 2005 Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions.

2 International network

- UNESCO Creative City Network

ОНЦЛОХ АЖИЛ

Соёлын биет бус өвийг судалж, хамгаалах зүүн хойд азийн бүсийн хурал зохион байгуулагдлаа

ЮНЕСКО-ийн Соёлын биет бус өвийг хамгаалах тухай 2003 оны конвенцын хэрэгжилтийг хангах, соёлын биет бус өвийг хамгаалахад бүс нутгийн хамтын ажиллагааны механизмыг сайжруулах зорилгоор “Соёлын биет бус өвийг судалж, хамгаалах зүүн хойд Азийн бүсийн хурал”-ыг 2014 оноос эхлэн хоёр жил тутамд зохион байгуулдаг уламжлалтай. Энэ удаагийн хурлыг 2024 оны 11 дүгээр сарын 5-6-ны өдрүүдэд Улаанбаатар хотноо “Уур амьсгалын өөрчлөлтийг бууруулахад Соёлын биет бус өвийн үүрэг” сэдвийн хүрээнд ЮНЕСКО-ийн МҮК, Монгол Улсын Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам, Ази-Номхон далайн бүсийн Соёлын биет бус өвийн мэдээлэл сүлжээний олон улсын төв, ЮНЕСКО-ийн Зүүн Ази дахь төлөөлөгчийн газартай хамтран зохион байгууллаа.

Хуралд Монгол Улс, БНСУ, БНХАУ, Япон Улсаас соёлын биет бус өв болон уур амьсгалын өөрчлөлт, ус, гамшиг судлалын 40 орчим эксперт, судлаачид оролцож, бүс нутгийн хэмжээнд тулгамдаж буй асуудлын талаар харилцан туршлага солилцов. Хурлын явцад Зүүн хойд Азийн бүсэд тулгарч буй уур амьсгалын өөрчлөлтийн асуудлыг бууруулахад соёлын биет бус өвийг ашиглах арга туршлага, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицоход соёлын биет бус өвийн гүйцэтгэх үүрэг, уур амьсгалын өөрчлөлтийг бууруулах болон соёлын биет бус өвийг хамгаалах бодлогыг харилцан уялдуулах, цаашид хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө зэрэг асуудлаар илтгэл хэлэлцүүлж, хэлэлцүүлэг өрнүүлээ.

Уур амьсгалын өөрчлөлт нэмэгдэхийн хэрээр соёлын биет бус өвд үзүүлэх сөрөг нөлөө, үүсэж болзошгүй эрсдэл нэмэгдэж байгааг хуралд оролцогчид онцлон тэмдэглэв. Энэхүү уулзалт нь бүс нутгийн хэмжээнд туршлага, мэдлэг солилцох, Зүүн хойд Азийн бүсийн хамтын ажиллагааг шинэ шатанд гаргасан чухал арга хэмжээ, орон зай болсон юм.

FEATURE ACTIVITY

East Asia focuses on intangible cultural heritage safeguarding amidst climate change

The 2024 Sub-Regional Meeting on Safeguarding Intangible Cultural Heritage in East Asia took place from November 5–6 in Ulaanbaatar, Mongolia.

With the theme “The Roles and Risks of Intangible Cultural Heritage in the Face of Climate Change,” the event was hosted by the UNESCO Regional Office for East Asia and the International Information and Networking Centre for Intangible Cultural Heritage in the Asia-Pacific Region under the auspices of UNESCO (ICHCAP). It was organized by the Mongolian National Commission for UNESCO and the Ministry of Culture, Sports, Tourism, and Youth of Mongolia.

The meeting brought together experts, researchers, and policymakers from the culture, climate change, and disaster risk reduction (DRR) sectors to develop strategies for strengthening the safeguarding of intangible cultural heritage (ICH) against the escalating challenges posed by climate change in East Asia.

Approximately 40 experts and researchers from Mongolia, the Republic of Korea, the People's Republic of China, and Japan attended the conference. They exchanged experiences on regional issues, including the role of intangible cultural heritage in mitigating climate change challenges, its significance in adaptation strategies, and the coordination and implementation of policies for safeguarding ICH and addressing climate change.

Presentations and discussions underscored the increasing risks and negative impacts of climate change on intangible cultural heritage. The meeting proved to be a significant event for regional knowledge exchange, fostering strengthened cooperation in Northeast Asia.

ЮНЕСКО-ийн 2005 оны конвенцын дэргэдэх соёлын олон төрлийг дэмжих олон улсын сангийн (IFCD) талаарх чадавхыг бэхжүүлэх сургалт зохион байгуулагдлаа

Promoting the International fund for cultural diversity in Mongolia

Сургалтанд оролцогч нарын нэгдсэн зураг
Group photo of the meeting participants

ЮНЕСКО-ийн Соёлын илэрхийллийн олон төрлийг хамгаалах болон хөхиүлэн дэмжих тухай 2005 оны конвенцын хэрэгжилтийг хангах ажлын хүрээнд ЮНЕСКО-ийн МҮК нь ЮНЕСКО-ийн Зүүн Ази дахь төлөөлөгчийн газар, Соёлын яамтай хамтран оролцогч талууд, иргэний нийгмийн байгууллагуудын 2005 оны конвенц, түүний үзэл баримтлал, зарчим, Соёлын олон төрлийг дэмжих олон улсын сан (IFCD)-ийн талаарх мэдлэг ойлголт, чадавх бэхжүүлэх сургалтыг 2024 оны 4 дүгээр сарын 10-ны өдөр зохион байгууллаа.

Энэхүү сургалт нь Соёлын олон төрлийг дэмжих олон улсын сангийн талаарх мэдлэг ойлголт, төслийн хүсэлтийн маягтыг боловсруулах зөвлөмжийг өгөх, 2005 оны конвенцын талаарх ойлголтыг нэмэгдүүлэх замаар соёлын бүтээлч үйлдвэрлэлийн салбар дах төрийн болон

On Wednesday, April 10, 2024, the UNESCO Regional Office for East Asia, the Mongolian National Commission for UNESCO, and the Ministry of Culture hosted a one-day capacity-building workshop. The workshop was attended by 75 participants from civil society and government agencies in the culture and arts sectors.

The primary aim of the workshop was to disseminate knowledge about the International Fund for Cultural Diversity (IFCD). The IFCD, a mechanism under the UNESCO 2005 Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions, has played a key role in investing in the cultural and creative industries, empowering countries in the Global South. Since its inception in 2010, the IFCD has awarded over US\$10 million to 140 projects across 69 countries, including three projects in Mongolia.

иргэний нийгмийн байгууллагуудын оролцогч талуудын хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлэхэд оршсон билээ. Сургалтад соёл, урлагийн салбарын иргэний нийгэм, төрийн байгууллагуудын 70 гаруй төлөөлөгч оролцлоо.

Соёлын олон төрлийг дэмжих олон улсын сан (IFCD) нь 2005 оны конвенцод оролцогч улсуудын төрийн, төрийн бус байгууллагуудаас санаачилсан үйл ажиллагаа, төслүүдийг санхүүжүүлдэг. Энэхүү сан нь 2010 онд хэрэгжиж эхэлснээсээ хойш өдгөө 69 орны 140 төсөлд 10 сая гаруй ам.долларын санхүүжилтийг олгосон байна.

Сургалтын практик дадлагын хэсэгт оролцогчид багаар хуваагдан өөрсдийн төслийн эхний хувилбарыг боловсруулж, танилцуулсан. Энэхүү дасгал нь оролцогчдод сургалтын үеэр олж авсан онолын мэдлэгээ бататгаж төслийн өргөдөл гаргах процессын талаар илүү гүнзгий ойлголттой болох боломжийг бүрдүүлсэн юм.

Монгол Улс ЮНЕСКО-ийн 2003 оны конвенцын хүн төрөлхтний соёлын биет бус өвийн төлөөллийн жагсаалтад 12 улс хамтран бүртгүүлсэн “Наурызын баяр”-т нэгдэн орж, “Монгол Нүүдлийн зан үйл” өвийг бүртгүүллээ

ЮНЕСКО-ийн Соёлын биет бус өвийг хамгаалах тухай 2003 оны конвенцын Засгийн газар хоорондын хорооны 19 дүгээр чуулган Бүгд Найрамдах Парагвай Улсын Асунсион хотноо 2024 оны 12 дугаар сарын 02-оос 07-ны өдрүүдэд зохион байгуулагдсан билээ. Тус чуулганаар Монгол Улсаас ЮНЕСКО-ийн Хүн төрөлхтний соёлын биет бус өвийн Төлөөллийн жагсаалтад бүртгүүлэхээр нэр дэвшүүлсэн “Монгол нүүдлийн зан үйл” өвийг хэлэлцэн бүртгэж авлаа.

Мөн тус жагсаалтад 2009 онд 12 улс хамтран бүртгүүлсэн “Наурызын баяр” өвийн жагсаалтад Монгол Улс нэгдэн оров. Ийнхүү Монгол Улсаас ЮНЕСКО-ийн соёлын биет бус өвийн жагсаалтад бүртгүүлсэн өвийн тоо 17 болов.

An essential component of the workshop was a group work session, during which participants were divided into teams to develop mock project frameworks. One group created a project to build capacity for musicians and enhance the distribution of their work; another group planned an online platform to showcase the talents of visual artists, while the third group proposed providing opportunities for rural communities to access theater performances. This hands-on exercise allowed participants to apply the insights gained during the workshop, deepening their understanding of the application process and the practical implementation of IFCD-supported projects. It also clarified what types of projects are suitable for submission to the IFCD.

Mongolia joins 12 countries to inscribe “Nauryz” and registers “Mongolian Nomadic Rituals” on the UNESCO representative list of intangible cultural heritage

The 19th session of the Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the 2003 UNESCO Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage took place in Asunción, Paraguay, from December 2 to 7, 2024. During the session, “Mongol Nomadic Migration and Its Associated Practices,” nominated by Mongolia, was inscribed on the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity.

In 2009, Mongolia contributed to the inscription of “Nawrouz, Novruz, Nowrouz, Nawrouz, Nauryz, Nooruz, Nowruz, Navruz, Nevruz, Nowruz, Navruz,” a cultural element jointly registered by 12 countries on the UNESCO Representative List of Intangible Cultural Heritage. With these recent inscriptions, Mongolia now has a total of 17 cultural elements recognized on the list, demonstrating its commitment to preserving and promoting its intangible cultural heritage.

CONVENTION FOR THE SAFEGUARDING OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE

The Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage has inscribed

Nawrouz, Novruz, Nowrouz, Nowrouz, Nawrouz, Nauryz, Nooruz, Nowruz, Navruz, Nevruz, Nowruz, Navruz

on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity upon the proposal of Afghanistan, Azerbaijan, India, the Islamic Republic of Iran, Iraq, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Uzbekistan, Pakistan, Tajikistan, Türkiye, Turkmenistan and Mongolia

Nineteenth session
Asunción, Republic of Paraguay
December 2024

Audrey Azoulay
Audrey Azoulay
Director-General of UNESCO

CONVENTION FOR THE SAFEGUARDING OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE

The Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage has inscribed

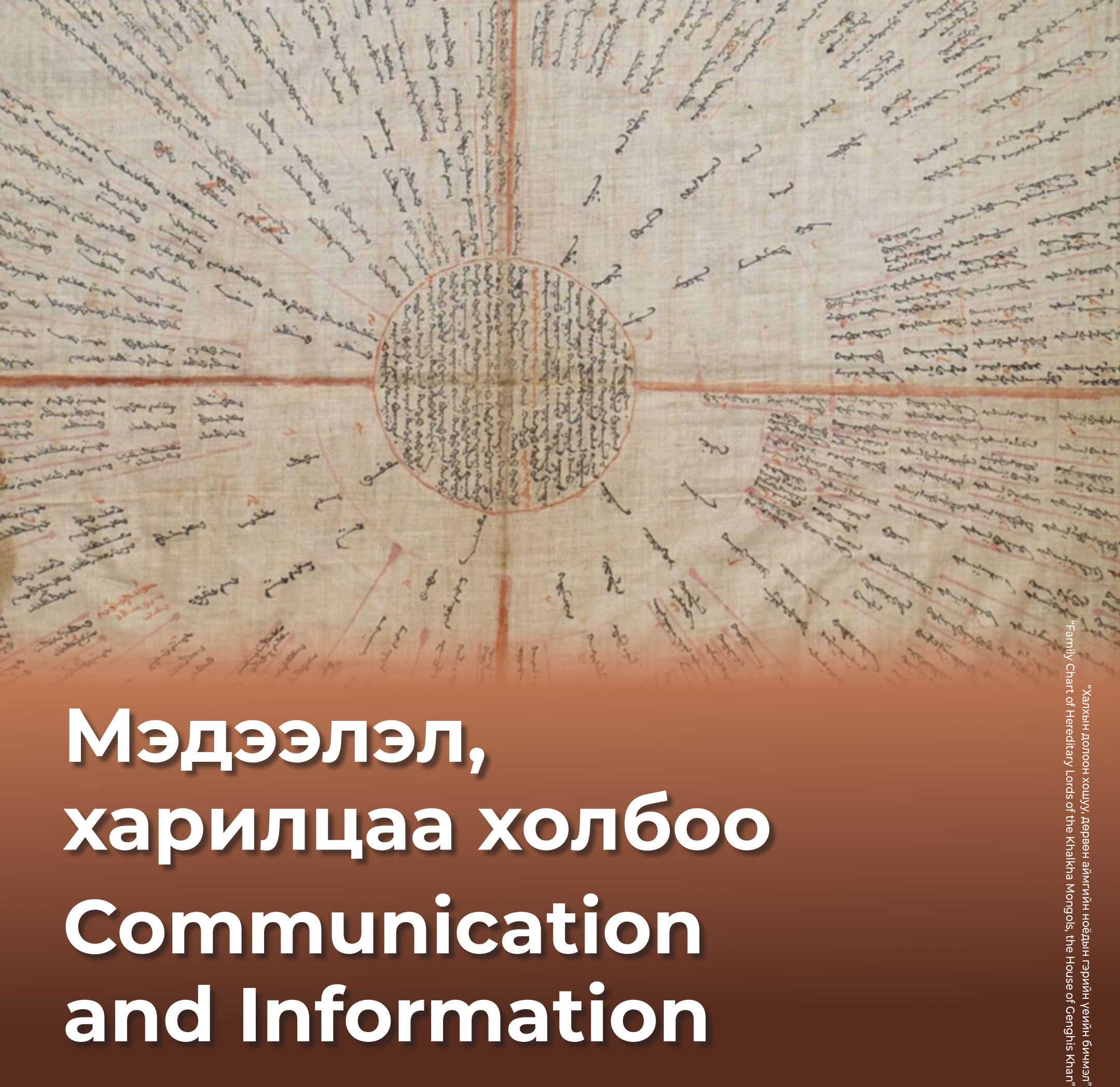
Mongol nomad migration and its associated practices

on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity upon the proposal of Mongolia

Nineteenth session
Asunción, Republic of Paraguay
December 2024

Audrey Azoulay
Audrey Azoulay
Director-General of UNESCO

Бүртгэгдсэн өвүүдийн гэрчилгээ
Nowruz certificate, Mongol nomad migration certificate

Мэдээлэл, харилцаа холбоо Communication and Information

“Халхын долоон хошуу, дөрвөн аймгийн ноёдын гэрийн үеийн бичмэл”
“Family Chart of Hereditary Lords of the Khaikha Mongols, the House of Genghis Khan”

Мэдээлэл, харилцаа холбооны салбарт хэрэгжүүлдэг ажлууд

- 1 Үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө, мэдээллийн хүртээмжтэй байдал, сэтгүүлчдийн аюулгүй байдлыг дэмжих
- 2 Хараат бус, жендерийн тэгш оролцоотой хэвлэл мэдээллийг дэмжих
- 3 Цахим болон мэдээллийн ур чадваруудаар дамжуулан иргэд, залуучуудын Хэвлэл мэдээлэл, мэдээллийн суурь боловсролыг сайжруулах
- 4 Инновацыг хөгжүүлэх, хүртээмжтэй цахим шилжилтийг уриалах
- 5 Баримтат өвийг хадгалж хамгаалах, хүртээмжтэй байдлыг сайжруулах, олон нийтэд түгээх

What we do in Communication & Information sector

- 1 Supporting freedom of Expression, Access to Information and the Safety of Journalists
- 2 Supporting the Development of a Free, Diverse and Gender-Inclusive Independent Media
- 3 Building Media and Information Literacy through Empowering Citizens and Youth with Digital, Media and Information Skills
- 4 Foster Innovation and an Inclusive Digital Transformation
- 5 Protecting, Preserving and Promoting Access to the World's Documentary Heritage

Дэлхийн дурсамж хөтөлбөрийн Ази, Номхон далайн бүсийн хорооны гишүүд
Members of the Asia-Pacific Regional Committee of the Memory of the World Programme

ЮНЕСКО-ийн “Дэлхийн дурсамж” хөтөлбөрийн Ази, Номхон далайн бүс нутгийн хорооны ээлжит 10 дугаар Ерөнхий чуулганыг 2024 оны 5 дугаар сарын 6-10-ны өдрүүдэд манай улс Улаанбаатар хотод амжилттай удирдан зохион байгуулав. Энэхүү хурал нь Ази, Номхон далайн бүс нутаг дахь баримтат өвийн үйл ажиллагааг хэлэлцэх, баримтат өвийн жагсаалтад өв бүртгэх, хорооны гишүүн орнууд санал солилцох зорилготой бөгөөд хоёр жил тутамд нэг удаа зохион байгуулагддаг. ЮНЕСКО-ийн Бангкок дахь төлөөлөгчийн газар, Соёлын яам болон холбогдох байгууллагуудын дэмжлэгтэйгээр зохион байгуулагдсан тус хуралд 24 улсын 70 гаруй төлөөлөгчид оролцож бүс нутгийн нийт 20 өв бүртгэгдэж, хамгийн олон гадаадын төлөөлөгчид оролцсон чуулган боллоо.

Тус хурлаар “Монголын үндэсний номын сан”- аас нэр дэвшүүлсэн “Халхын долоон хошуу, дөрвөн аймгийн ноёдын гэрийн үеийн бичмэл” болон “Монгол шуудан” компаниас нэр дэвшүүлсэн Монгол Улсын анхны марк “Элдэв-Очир” өвүүд бүртгэгдэж манай улсаас баримтат өвийн бүс нутгийн жагсаалтад бүртгүүлсэн өвийн тоо 5 болов.

The 10th “Memory of the World” Regional Committee for Asia-Pacific (MOWCAP) General Meeting was successfully hosted by Mongolia from May 6-10, 2024, in Ulaanbaatar. The meeting, held biennially, aims to foster collaboration within the Asia-Pacific region on safeguarding, protecting, and preserving documentary heritage. It also recognizes documentary heritage of regional significance, maintains registers, and provides a platform for member states to exchange ideas.

With support from UNESCO's Bangkok office, the Ministry of Culture of Mongolia, and other relevant organizations, the meeting brought together over 70 representatives from 24 countries, with 20 new inscriptions added to the MOWCAP Regional Register. Additionally, the meeting had the highest number of foreign participants in attendance.

During this meeting, Mongolia successfully registered two new inscriptions: “The Family Chart of Hereditary Lords of the Khalkha Mongols, the House of Genghis Khan,” nominated by the National Library of Mongolia, and “Mongolia's First Postage Stamps, Eldev Ochir,” nominated by Mongol Post. This brought the total number of items added to the regional documentary heritage list to five.

Гишүүн орнуудын баримтат өвд нэр дэвшүүлж буй номинацийн танилцуулга
Introduction of the nomination for the documentary heritage of member states

Энэхүү чуулганыг зохион байгуулснаар шинээр өв бүртгүүлэхээс гадна баримтат өвийн чиглэлээр бүс нутгийн хамтын ажиллагааг эрчимжүүлэх, судалгаа шинжилгээний ажлыг дэлгэрүүлэх, мэдлэг ойлголтыг сайжруулах мөн олон улсын хэмжээнд үндэсний соёлоо түгээх, сурталчлах зэрэг чухал ач холбогдолтой юм.

The organization of this conference not only facilitated the registration of new heritage items but also played a significant role in strengthening regional cooperation in the field of documentary heritage. It contributed to expanding research related to these items and promoting public access to documentary heritage. Additionally, the event provided an excellent opportunity to showcase national cultural and documentary heritage on an international level.

Бүртгэгдсэн өвүүдийн батламжийг гардуулав
Delivered the certificate for the registered inscriptions

Дэлхийн хэвлэлийн эрх чөлөөний өдрийг тэмдэглэв

Celebrating the World Press Freedom Day

2024 оны 5 дугаар сарын 3-ны өдөр Дэлхийн хэвлэлийн эрх чөлөөний өдрийг тохиолдуулан “Глоб Интернэшнл” төв, Хүний эрхийн үндэсний комисс, ХЗДХЯ, ЦХХХЯ-тай хамтран “Эх дэлхийн төлөөх хэвлэл мэдээлэл: Сэтгүүл зүй байгаль орчны хямралын нөхцөлд” сэдвийн хүрээнд хэвлэл мэдээлэл, хүний эрх, хууль сахиулах байгууллагуудын төлөөллийг оролцуулан олон талт хэлэлцүүлгийг зохион байгуулав.

Энэ жилийн хувьд ЮНЕСКО-оос тус өдрийг уур амьсгалын өөрчлөлт, биологийн олон төрөл зүйлийн алдагдал, агаарын бохирдол зэрэг дэлхий нийтэд тулгарч буй асуудлыг хөндөж энэ сорилтод хэвлэл мэдээлэл түүчээлэн чухал үүрэг оролцоотой ажиллахыг онцгойлон тусгасан. Иймд, энэхүү сэтгүүл зүй, үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөөний өдрийг дэлхий нийтэд тулгамдсан асуудал болох байгаль орчны доройтолтой тэмцэхэд зориулан тэмдэглэснээр сэтгүүлч, хэвлэл мэдээллийн ажилтнууд төдийгүй байгаль хамгаалах хуулийн байгууллагууд, экологийн цагдаагийн алба зэрэг олон байгууллагууд хэлэлцүүлэгт оролцон цаашдын хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлэв.

On the occasion of World Press Freedom Day, May 3, 2023, the Mongolian National Commission for UNESCO, in collaboration with the Ministry of Justice and Home Affairs, the Ministry of Digital Development, Innovation and Communication, Globe International Center, the Human Rights Commission, and various other organizations, celebrated the day under the theme “Media for a Sustainable Earth: Journalism in the Context of Environmental Crisis.”

This year, UNESCO highlighted the global challenges of climate change, biodiversity loss, and air pollution, emphasizing the crucial role of the media in addressing these issues. By dedicating World Press Freedom Day to combating environmental challenges, the discussion involved not only journalists and media professionals but also preservationists, law enforcement agencies, the ecological police unit, and other organizations. As a result, a greater number of media professionals and stakeholders gained a deeper understanding of the significance of this day and helped foster collaboration across networks.

Мэдээлэл олж авах түгээмэл эрхийн олон улсын өдрийг тэмдэглэв

Celebrating the International Day for Universal Access to Information

Жил бүрийн 9 дүгээр сарын 28-ны өдрийг ЮНЕСКО-оос “Мэдээллийн түгээмэл хүртээмжийн олон улсын өдөр” болгон тэмдэглэж ирсэн бөгөөд энэ жилийн хувьд тус өдрийг 9 дүгээр сарын 27-ны өдөр “Мэдээллийн хүртээмжийн тэлэлт ба төрийн үйл ажиллагаанд оролцох нь” сэдэвт олон талт хэлэлцүүлгийг “Глоб Интернэшнл” Төв, Авлигатай тэмцэх газартай хамтран зохион байгуулав.

Хэлэлцүүлэгт хэвлэл мэдээллийн байгууллагаас гадна төрийн байгууллагуудын төлөөллөөс ХЗДХЯ болон Үндэсний Дата төв оролцов. Энэ жилийн хувьд ЮНЕСКО-оос уг өдрийг олон нийтийн үйл ажиллагааг зохицуулдаг эрх зүйн байгууллагууд, төр хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагаа нь мэдээлэл олж авахад чухал үүрэг гүйцэтгэдэг болохыг тэмдэглэсэн байна. Тиймээс тус өдрийг төр, иргэний нийгмийн байгууллагуудтай хамтран авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр дэх мэдээллийн ил тод байдлын тухай зорилтуудын хэрэгжилт, нийтийн ил тод байдлын тухай хууль болон шилэн мэдээллийн сангийн үйл ажиллагаа зэрэг сэдвийн хүрээнд илтгэл хэлэлцүүлгийг өрнүүлж тэмдэглэн өнгөрүүлэв.

Every year on September 28, UNESCO celebrates the International Day for Universal Access to Information. This year, the event was held on September 27 under the theme “Expanding Access to Information and Participation of Government.” The discussion was jointly organized by Globe International Center and the Anti-Corruption Agency, with representatives from the media and government agencies, including the Ministry of Justice and Home Affairs and the National Data Center.

UNESCO highlighted the importance of access to information, which plays a central role in the legal frameworks governing public institutions at all levels, as well as in public-private partnerships. Consequently, the day was marked by discussions on implementing transparency goals in the national anti-corruption law, the Law on Transparency of Public Information, and activities related to the Open Data Portal, with contributions from state and civil society organizations.

Дэлхийн дурсамж хөтөлбөрийн Ази, Номхон далайн бүс нутгийн жагсаалтад 2 өв бүртгэгдэв

Documentary Heritage Inscriptions on the Asia-Pacific Register of The Memory of the World

“Халхын долоон хошуу, дөрвөн аймгийн ноёдын гэрийн үеийн бичмэл”
“Family Chart of Hereditary Lords of the Khalkha Mongols, the House of Genghis Khan”

2024 оны 5 дугаар сарын 6-10-ны өдөр Монгол Улсад анх удаа зохион байгуулагдсан ЮНЕСКО-ийн “Дэлхийн дурсамж” хөтөлбөрийн Ази, Номхон далайн бүс нутгийн баримтат өвийн жагсаалтад “Халхын долоон хошуу, дөрвөн аймгийн ноёдын гэрийн үеийн бичмэл” (Family chart of hereditary lords of the khalkha mongols, the house of Genghis Khan) болон Монгол Улсын анхны марк “Элдэв-Очир” (Mongolia’s first postage stamps ‘Eldev Ochir’) өвүүд тус тус бүртгэгдэв.

Mongolia hosted the UNESCO “Memory of the World” Regional Committee for Asia-Pacific (MOWCAP) General Meeting for the first time from May 6-10, 2024. During the meeting, “The Family Chart of Hereditary Lords of the Khalkha Mongols, the House of Genghis Khan” and “Mongolia’s First Postage Stamps ‘Eldev Ochir” were registered on the list.

Монгол Улсын анхны марк “Элдэв-Очир”
Mongolia’s First Postage Stamps Eldev Ochir

Тус чуулганаар нийт 11 улсын 20 баримтат өв бүртгэгдсэнээр анх удаа хамгийн олон өв бүртгэгдсэн үйл явдал болов. Манай улс дээрх баримтат өвүүдийг бүртгүүлснээр Ази, Номхон далайн бүс нутгийн жагсаалтад нийт 5 баримтат өв бүртгүүлээд байна.

At this meeting, 20 new inscriptions were added to the MOWCAP Regional Register from 11 countries, making it the first event with the highest number of documentary heritage items registered. With these new additions, Mongolia now has a total of five items on the Asia-Pacific Regional List.

Тус жагсаалтад манай улс 2011 онд Лу Алтан Товч, 2014 онд Сахиусан Дара Эх, 2016 онд Мэргэд гарахын орон нэр томъёоны толь бичгийн модон барыг бүртгүүлж байсан түүхтэй бөгөөд эдгээр өвүүдийг бүртгүүлснээр түүх болон соёлын өвийн ач холбогдлыг нээн илрүүлж, судалгаа шинжилгээг дэлгэрүүлж, олон нийтэд мэдлэг ойлголтыг түгээх төдийгүй олон улсад өв соёлоо сурталчлах ач холбогдолтой.

Mongolia had previously registered “Altan Tobchi” (2010), “Sutra of Great Deity Tara” (2014), and “Merged Garahiin Oron: Tibetan-Mongolian Dictionary of Terms and Definitions” (2016) on the Asia-Pacific Regional List. The registration of these items highlights their historical and cultural significance, promotes research and study, raises public awareness, and plays a vital role in showcasing national cultural and documentary heritage on an international scale.

Хэвлэл мэдээллийн ажилтнуудад зориулсан сургалт зохион байгуулав

Organized a Capacity-Building Training Workshop for Media Professionals

“Мэдрэмжтэй мэдээлье” сургалтад оролцогчид
Participants of the “Ethical reporting” workshop

ЮНЕСКО-оос эрхлэн гаргасан “Хэвлэл мэдээлэл дэх хөгжлийн бэрхшээл ба тэгш байдал”-ыг хангах практик гарын авлага болон “Хэвлэл мэдээлэл дэх хөгжлийн бэрхшээл ба тэгш байдал” ахисан түвшний видео цувралыг монгол хэлнээ хөрвүүлэн нийтэлсэн бөгөөд уг материалуудыг үндэслэн сэтгүүлч, редактор хэвлэл мэдээллийн ажилтнууд болон хүний нөөцийн ажилтнуудад зориулан чадавх бэхжүүлэх сургалтыг 2024 оны 11 дүгээр сарын 21-22-ны өдрүүдэд “Хэвлэл мэдээллийн зөвлөл”-тэй хамтран зохион байгуулав.

Тус сургалт нь хэвлэл мэдээллийн ажилтнууд мэдээ, мэдээлэл, контент бэлтгэхдээ хүний эрхийн мэдрэмжтэй болон хэрхэн хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хүртээмжтэй байдлыг хангасан контент бүтээх, редакцын бодлогыг хэрэгжүүлэх арга барилыг хүргэсэн оролцоонд суурилсан үр дүнтэй арга хэмжээ боллоо.

UNESCO’s “Practical Manual on Disability Equality in the Media” and “Master Class on Disability Equality in the Media” were translated and adapted into Mongolian. A capacity-building training workshop for journalists, editors, media professionals, and human resources personnel was organized in collaboration with the Media Council of Mongolia on November 21-22.

The training aimed to equip media professionals with the skills to create human rights-sensitive content and ensure accessibility for people with disabilities when preparing news, information, and media content. It also focused on how to apply these methods to editorial policies. The event was an interactive and effective initiative, grounded in participatory methods.

САЛБАР ДУНДЫН ХАМТЫН АЖИЛЛАГАА

“ЮНЕСКО-ийн соёлын болон геологийн өвөөр дамжуулан Монгол Улсад тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх нь” төсөл хэрэгжиж байна

ЮНЕСКО болон Рио Тинто Монгол ХХК хамтран Монгол Улсын тогтвортой хөгжилд чиглэсэн санаачилгуудыг дэмжих, ЮНЕСКО-д бүртгэлтэй газрууд болон тус нутагт оршин сууж буй иргэдийн нийгмийн оролцоо, эдийн засагт оруулах хувь нэмэр болон тогтвортой хөгжлийг дэмжих, соёлын болон геологийн өвд үзүүлэх нөлөөллийг багасгах зорилгоор урт хугацааны хамтын ажиллагааны санамж бичгийг 2023 оны 12-р сарын 04-ний өдөр байгуулж, “Соёлын болон Геологийн өвөөр дамжуулан Монгол Улсад тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх нь” төслийг хэрэгжүүлж эхэлсэн билээ.

Энэхүү төслийн хүрээнд Өмнөговь аймгийн Ханбогд болон Манлай сумын нутаг дэвсгэрт орших үлэг гүрвэлийн мөрт Шар цавын олдворт газар, Ханбогд сумын төвөөс

INTERSECTORAL COLLABORATION

The implementation of the project ‘Promoting Sustainable Tourism in Mongolia through UNESCO Cultural and Geological Heritage’ is ongoing

UNESCO and Rio Tinto Mongolia LLC signed a long-term partnership Memorandum of Understanding on December 4, 2023, aimed at supporting initiatives for the sustainable development of Mongolia, enhancing the social participation of residents in UNESCO-designated sites, and contributing to the economy. The goal is to promote sustainable development, reduce the negative impact on cultural and geological heritage, and develop sustainable tourism through cultural and geological heritage. This marked the start of implementing the project titled “Promoting Sustainable Tourism through UNESCO Culture and Geo-Heritage.”

As part of this project, the establishment of a geopark is being planned in Umnugovi province, covering significant cultural, geological, and paleontological sites, including the dinosaur

“Соёлын болон геологийн өвөөр дамжуулан Монгол Улсад тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх” төслийн олон талт оролцогч талуудын уулзалт, хэлэлцүүлэг

Multi-Stakeholder Consultation Meeting on Tourism Products, Tourism Routes, and Stakeholders' Engagement Workshop

ЮНЕСКО-ийн МҮК-ын ЕНБД С.Болдсайхан нээлтийн үг хэлэв
Secretary-General delivering opening remarks

Төслийн Улаанбаатар хот дахь нээлтийн арга хэмжээ
Project launch event in Ulaanbaatar

0,5 км зайд байрлах Ханбогдын массив, дэлхийн энергийн төв гэгдэх Дэмчогийн хийд зэрэг соёл, геологи, палеонтологийн чухал өвүүдийг багтаасан геопаркийг байгуулахаар төлөвлөн ажиллаж байгаа юм. Төслийн хүрээнд ЮНЕСКО-ийн МҮК нь холбогдох байгууллагуудтай хамтран оролцогч талуудын зөвлөлдөх уулзалт, олон талт хэлэлцүүлэг болон хээрийн аяллыг 2024 оны 9 дүгээр сарын 12-14-ний өдрүүдэд Өмнөговь аймгийн Ханбогд суманд зохион байгууллаа.

Арга хэмжээнд олон улсын экспертүүд, үндэсний болон орон нутгийн төлөөлөл болох нийт 90 орчим хүн оролцсон бөгөөд уулзалт, хэлэлцүүлгээр тогтвортой аялал жуулчлалын зарчим, үзэл баримтлал болон ЮНЕСКО-ийн Дэлхийн геопаркууд хөтөлбөрийн талаар оролцогч талуудад нэгдсэн ойлголт өгч, соёлын ба геологийн өвөөр дамжуулан аялал жуулчлалыг хөгжүүлж геопарк байгуулахад шаардагдах бэлтгэл ажлуудыг хэлэлцэхийн сацуу энэ хүрээнд хийгдээд буй судалгаануудын үр дүнг танилцуулж, санал бодлоо солилцов.

Түүнчлэн, ЮНЕСКО-ийн МҮК нь түншүүдийн хамтаар 2024 оны 9 дүгээр сарын 16-ны өдөр Улаанбаатар хотноо Монгол Улсад анхны геопарк байгуулах, соёлын болон геологийн өвд түшиглэн тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх төслийн нээлтийн арга хэмжээг зохион байгууллаа. Энэхүү арга хэмжээ нь соёл, өв уламжлал, аялал жуулчлал, тогтвортой хөгжлийн чиглэлээрх мэргэжилтнүүдийн хамтын ажиллагааг эхлүүлэх, өргөжүүлэх боломжийг олгосон чухал үйл явдал болсон билээ.

footprint site in Shar Tsav, the Khanbogd Massif located 0.5 km from the center of Khanbogd soum, and the Demchog Monastery, known as the center of the world's energy.

Within the framework of this project, the Mongolian National Commission for UNESCO, together with the UNESCO Regional Office in East Asia and Rio Tinto Mongolia LLC, organized a Multi-Stakeholder Consultation Meeting on Tourism Products and Tourism Routes, and Stakeholders' Engagement Workshop, along with a field trip from September 12-14, 2024, in Umnugovi province. About 60 people, including international experts and national and local representatives, participated in the event. Through the meeting and discussions, a unified understanding was provided to participants on the principles and vision of sustainable tourism, UNESCO's Global Geopark program, and the preparations necessary to establish a geopark through cultural and geological heritage, along with the results of ongoing research.

In a significant step towards establishing Mongolia's first global geopark and promoting cultural heritage, natural landscapes, and sustainable tourism, the Mongolian National Commission for UNESCO, the UNESCO Regional Office for East Asia, Rio Tinto Mongolia LLC, and other partners came together for a launching event in Ulaanbaatar in September 2024. The event provided valuable networking opportunities for attendees, fostering connections among professionals in the culture, heritage, tourism, and sustainable development sectors.

Тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх хамтарсан төсөл нь соёлын өвийн дурсгалт газруудыг хадгалан хамгаалах, тогтвортой аялал жуулчлалын үйл ажиллагааг сурталчлах, орон нутгийн иргэдийн амьжиргааг дээшлүүлэх зорилготой юм. Түүнчлэн, төслийн үр дүнтэй байдлыг урт хугацаанд хангахын тулд чадавх бэхжүүлэх, бодлого боловсруулах болон төр ба хувийн хэвшлийн түншлэлийг хөгжүүлэхэд анхаарал хандуулах юм.

The joint project on sustainable tourism aims to preserve cultural heritage sites, promote sustainable tourism practices, and enhance the livelihoods of local communities. It will also focus on capacity building, policy development, and fostering public-private partnerships to ensure the long-term success of these efforts.

Хэвлэл мэдээлэл дэх хөгжлийн бэрхшээл ба тэгш байдал

Жендер болон хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрх, тэдний тэгш хамруулалтыг дэмжихэд хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудын чадавх бэхжүүлэх зорилгоор ЮНЕСКО-оос “Хэвлэл мэдээлэл дэх хөгжлийн бэрхшээл ба тэгш байдал” гарын авлага болон ахисан түвшний видео цувралыг монгол хэлнээ хөрвүүлэн олны хүртээл болголоо.

Disability Equality in the Media

To strengthen the capacity of media organizations in promoting gender equality, the rights of persons with disabilities, and their inclusive participation, the Mongolian National Commission for UNESCO delivered a practical manual and master class on disability equality in the media.

ЗУРГИЙН ЦОМОРЛОГ

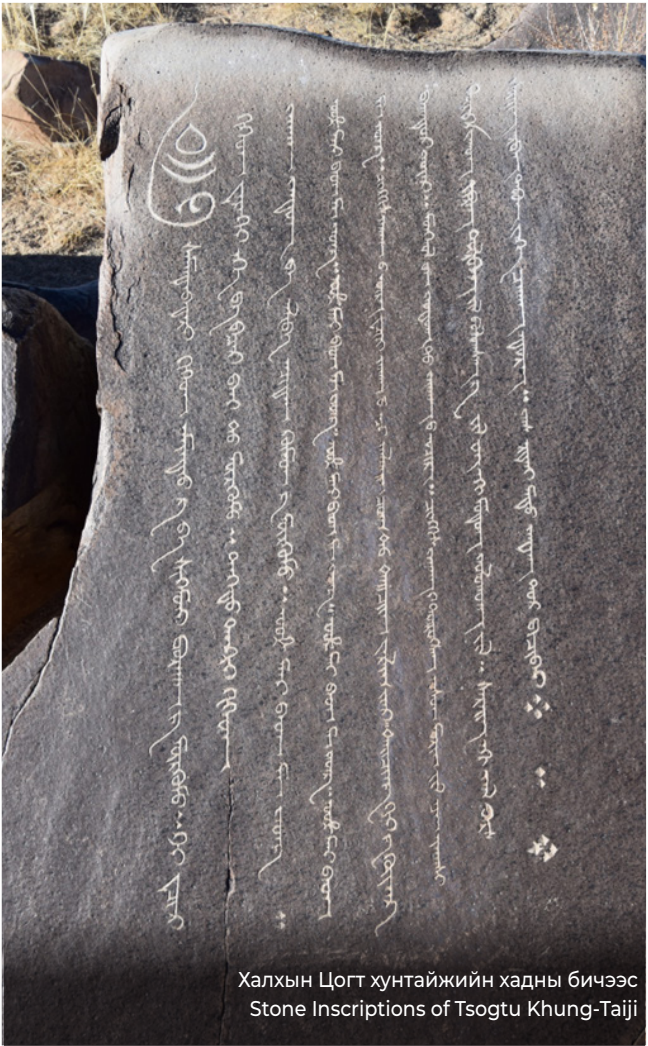
PHOTO COLLAGE

Цагаан арал, Хэрлэн гол
Tsagaan Aral, Kherlen River

Сахиусан Дара эх
Sutra of the Great Diety Tara

Халхын Цогт хунтайжийн хадны бичээс
Stone Inscriptions of Tsogtu Khung-Taiji

Данжуурын гэрэлт хөшөө
Stone Stele Monument for Mongolian Tanjur

Данжуурын гэрэлт хөшөө
Stone Stele Monument for Mongolian Tanjur

Хэнтий нуур, Бурхан Халдун уул
Khentii Lake, the Great Burkhan Khaldun

Увс нуурын ай сав газар
Uvs Nuur Basin

Монгол Алтайн хадны зураг
Petroglyphs of Mongol Altai

Хомын талын БЦГ дахь зэрлэг адуу буюу тахь
Przewalski's Horse in Khomyn Tal National Park

МОНГОЛ УЛСААС ЮНЕСКО-д бүртгэгдсэн өвүүд болон газрууд

UNESCO Designated Heritages and Sites in Mongolia

◆ Дэлхийн соёлын өв

- 1. Увс нуурын ай сав газар, ОХУ-тай хамтран (2003)
- 2. Орхоны хөндийн дурсгалт газар (2004)
- 3. Монгол Алтайн хадны зургийн цогцолбор (2011)
- 4. Бурхан халдун уул, түүнийг хүрээлсэн тахилгат газар нутаг (2015)
- 5. Дагуурын ландшафт, ОХУ-тай хамтран (2017)
- 6. Буган чулуун хөшөө, хүрлийн үеийн холбогдох дурсгалууд (2023)

◆ World Heritage

- 1. Uvs Nuur Basin (2003)
- 2. Orkhon Valley (2004)
- 3. Mongolian Altai Petroglyphic Complexes (2011)
- 4. Great Burkhan Khaldun Mountain and Surrounding Sacred Landscapes (2015)
- 5. Landscapes of Dauria (2017)
- 6. Deer Stone Monuments and Related Bronze Age Sites (2023)

◆ Хүн төрөлхтний соёлын биет бус өвийн конвенцийн Яаралтай хамгаалах шаардлагатай болон Төлөөллийн жагсаалт

- 1. Морин хуур хөгжмийн уламжлалт урлаг (2008)
- 2. Уртын дуу (2008)
- 3. Монгол ардын бүжгийн урлаг: бий биелгээ (2009)
- 4. Монгол тууль (2009)
- 5. Монгол цуур хөгжмийн уламжлалт урлаг (2009)
- 6. Хөөмэйн урлаг (2010)
- 7. Бүргэдийн баяр буюу шувуучлахуй (2010)
- 8. Монгол үндэстний баяр-наадам (2010)
- 9. Монгол лимбэчдийн уртын дуу хөгжимдөх уламжлалт арга барил-битүү амьсгаа (2011)
- 10. Монгол уран бичлэг (2013)
- 11. Монгол гэрийн уламжлалт урлал, зан үйл (2013)
- 12. Монгол шагайн харваа (2014)
- 13. Ботго авахуулах уламжлалт зан үйл (2015)
- 14. Уул овоо тахих монгол зан үйл (2017)
- 15. Хөхүүрийн айраг исгэх уламжлал, холбогдох зан үйл (2019)
- 16. Монгол нүүдлийн зан үйл (2024);
- 17. Наурызын баяр (2024)

◆ Intangible Cultural Heritage

- 1. Traditional music of the Morin Khuur (2008)
- 2. Urtiin duu, traditional folk long song (2008)
- 3. Mongol Biyelgee, Mongolian folk dance (2009)
- 4. Mongol Tuuli, Mongolian Epic (2009)
- 5. Traditional music of the Tsuur (2009)
- 6. Mongolian traditional art of khoomei (2010)
- 7. Falconry, a living human heritage (together with 22 nations) (2010)
- 8. Naadam, Mongolian traditional festival (2010)
- 9. Folk long song performance technique of Limbe performances - circular breathing (2011)
- 10. Mongolian Calligraphy (2013)
- 11. Traditional craftsmanship of the Mongol Ger and its associated customs (2013)
- 12. Mongolian knuckle-bone shooting (2014)
- 13. Coaxing ritual for camels (2015)
- 14. Mongolian traditional practices of worshipping the sacred sites (2017)
- 15. Traditional technique of making Airag in Khokhuur and its associated customs (2019)
- 16. Mongol Nomadic Migration and Its Associated Traditions (2024)
- 17. Nawrouz, Novruz, Nowrouz, Nowrouz, Nawrouz, Nauryz, Nooruz, Nowruz, Navruz, Nevruz, Nowruz, Navruz festival (2024)

◆ Баримтат өв

Олон улсын жагсаалт

- 1. Лу.Алтан Товч (2011);
- 2. Монгол Шунхан Данжуур (2011);
- 3. Есөн эрдэнийн Ганжуур (2013);
- 4. Данжуурын гэрэлт хөшөө (2017);
- 5. Халхын Цогт Хунтайжийн Хадны Бичээс (2023)

Ази, Номхон далайн бүс нутгийн жагсаалт

- 1. Лу.Алтан Товч (2011);
- 2. Сахиусан Дара Эх (2014);
- 3. Мэргэд гарахын орон нэр томьёоны толь бичгийн модон бар (2016)
- 4. Халхын долоон хошуу, дөрвөн аймгийн ноёдын гэрийн үеийн бичмэл (2024)
- 5. Монгол Улсын анхны марк “Элдэв-Очир” (2024)

◆ Documentary Heritage

International Register

- 1. Altan Tobci (The Golden Summary): Historical Records of The Legacy of Mongolian Khans (2011)
- 2. Mongolian Tanjur (2011)
- 3. Kanjur Written in nine Precious Stones (2013)
- 4. Stone Stele Monument for Mongolian Tanjur (2017)
- 5. Stone Inscriptions of Tsogtu Khung-Taiji, Prince of Khalkha (2023)

Asia and the Pacific Regional Register

- 1. Altan Tobci (The Golden Summary): Historical Records of The Legacy of Mongolian Khans (2011)
- 2. Sutra of the Great Diety Tara (2014)
- 3. Woodblocks of the Origin of Sages: Tibetan-Mongolian Bilingual Dictionary (2016)
- 4. The Family Chart of Hereditary Lords of the Khalkha Mongols, the House of Genghis Khan (2024)
- 5. Eldev Ochir - Mongolia's First Postage Stamps (2024)

◆ ЮНЕСКО-ийн Шим мандлын нөөц газруудын дэлхийн сүлжээнд бүртгэгдсэн газрууд

- 1. Говийн их дархан цаазат газар (1990)
- 2. Богд-Хан уулын дархан цаазат газар (1996)
- 3. Увс нуурын ай савын улсын тусгай хамгаалалттай газар (1997)
- 4. Хустайн нурууны байгалийн цогцолборт газар (2002)
- 5. Дорнод Монголын дархан цаазат газар (2005)
- 6. Монгол дагуурын дархан цаазат газар (2007)
- 7. Тосон-Хулстайн байгалийн нөөц газар (2020)
- 8. Увс нуурын хотгор хил дамнасан шим мандлын нөөц газар (2021)
- 9. Хөвсгөл нуурын байгалийн цогцолборт газар (2022)
- 10. Онон-Балжийн байгалийн цогцолборт газар (2023)
- 11. Хар Ус нуурын байгалийн цогцолборт газар (2024)

◆ UNESCO Biosphere Reserves

- 1. Great Gobi Biosphere Reserve (1990)
- 2. Bogd-Khan Uul Biosphere Reserve (1996)
- 3. Uvs Nuur Basin Biosphere Reserve (1997)
- 4. Hustain Nuruu Biosphere Reserve (2002)
- 5. Dornod Mongolia Biosphere Reserve (2005)
- 6. Mongol Daguur Biosphere Reserve (2007)
- 7. Toson-Khulstai Biosphere Reserve (2020)
- 8. Uvs Lake Depression Transboundary Biosphere Reserve - Mongolia / Russian Federation (2021)
- 9. Khuvsgul Lake Biosphere Reserve (2022)
- 10. Onon-Balj Biosphere Reserve (2023)
- 11. Khar Us Lake Biosphere Reserve (2024)

ЮНЕСКО-ийн Тэнхим

1. ШУТИС-ийн дэргэдэх Нийгмийн өөрчлөлт, тогтвортой хөгжлийн ЮНЕСКО-ийн тэнхим (2023)
2. ШУА-ийн Газарзүй, гео-экологийн хүрээлэнгийн дэргэдэх Газрын доорх усны тогтвортой менежментийн ЮНЕСКО-ийн тэнхим (2007)
3. ШУА-ийн Газарзүй, гео-экологийн хүрээлэнгийн дэргэдэх Зүүн Төв Азийн Хүрээлэн буй орчны шинжлэх ухааны ЮНЕСКО-ийн тэнхим (2020)

Бусад

1. Хү хамтлаг - ЮНЕСКО-ийн Энх тайвны төлөөх уран бүтээлч (2022)
2. Улаанбаатар хот - ЮНЕСКО-ийн Бүтээлч хотуудын сүлжээ (2023)

UNESCO Chairs

1. UNESCO Chair for Social Transformation and Sustainability at the Mongolian University of Science & Technology (2023)
2. UNESCO Chair on Sustainable Groundwater management (2007)
3. UNESCO Chair on Environmental Sciences in Eastern Central Asia (2020)

Other recognitions

1. The HU - UNESCO Artists for Peace (2022)
2. Ulaanbaatar city - UNESCO Creative Cities Network (2023)

МАНАЙ ХАМТ ОЛОН

Самбуугийн Болдсайхан
Ерөнхий нарийн бичгийн дарга

Эрдэнээгийн Урангаа
Боловсролын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн

Нэргүйн Чимэддулам
Байгалийн шинжлэх ухааны асуудал хариуцсан мэргэжилтэн

Батболдын Хулан
Нийгэм, хүмүүнлэгийн шинжлэх ухааны асуудал хариуцсан мэргэжилтэн

Эрхэмтөгсийн Номин
Соёлын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн

Жамдааны Цэндсүрэн
Мэдээлэл, харилцаа холбооны асуудал хариуцсан мэргэжилтэн

Баярт-Одын Энхжин
Дотоод хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хариуцсан мэргэжилтэн

Бямбадашийн Алтантуяа
Ерөнхий нягтлан

MEET OUR TEAM

Mr. Boldsaikhan Sambuu
Secretary-General

Ms. Urangaa Erdenee
Programme Specialist for Education

Ms. Chimeddulam Nergui
Programme Specialist for Natural Sciences

Ms. Khulan Batbold
Programme Specialist for Social and Human Sciences

Ms. Nomin Erkhemtugs
Programme Specialist for Culture

Ms. Tsendsuren Jamdaan
Programme Specialist for Communication and Information

Ms. Enkhjin Bayart-Od
Specialist for Internal Assessment, Monitoring and Evaluation

Ms. Altantuya Byambadash
Chief Accountant

Холбоо барих

- 📍 НҮБ-ын байр, Нэгдсэн Үндэстний гудамж-14, Сүхбаатар дүүрэг, 14201, Улаанбаатар хот, Монгол Улс
- 📍 UN House, United Nations street-14, Sukhbaatar district, 14201, Ulaanbaatar city, Mongolia

Contact us

- ☎ +976-70105652, +976-11-322612
- ✉ natcom@unesco.mn
- 🌐 www.unesco.mn
- 📘 Mongolian National Commission for UNESCO
- 📷 unescomongolia